

De invloed van etnische
heterogeniteit in de buurt
op de mening van
autochtonen over
allochtonen

Lottie Oost
S3707849

l.c.oost@student.rug.nl

18-06-2022

Rijksuniversiteit Groningen

Begeleider: J.G Nieuwenhuis

SOBA313A.2021-2022.2

Inhoudsopgave

Abstract	2
1. Inleiding	3
2. Theorie	5
2.1 <i>De negatieve invloed van etnische heterogeniteit</i>	5
2.2 <i>De positieve invloed van etnische heterogeniteit</i>	6
2.3 <i>Invloed van persoonskenmerken</i>	8
3. Methoden	10
3.1 <i>Dataset en steekproef</i>	10
3.2 <i>Onderzoeksdesign</i>	11
3.3 <i>Operationalisaties</i>	11
3.3.1 <i>Variabelen van het hoofdeffect en mediatie</i>	11
3.3.2 <i>Controlevariabelen</i>	13
3.4 <i>Analyseplan</i>	14
4. Resultaten	16
4.1 <i>Correlaties tussen de variabelen</i>	16
4.2 <i>Modevaluatie</i>	17
4.2.1 <i>Modelstatistieken</i>	17
4.2.2 <i>Modelassumpties</i>	17
4.2.3 <i>Outliers</i>	19
4.3 <i>Hypothesetoetsing</i>	21
5. Conclusie en discussie	23
6. Literatuurlijst	26
Bijlage 1	28
Bijlage 2	50
Bijlage 3	79

Abstract

Door de opkomst van de Partij Van de Vrijheid en Forum voor Democratie blijkt dat er veel verschillende meningen bestaan binnen de Nederlandse samenleving over allochtone inwoners. Onderzoek naar de redenen waarom Autochtonen een bepaalde mening hebben over allochtone groepen is daarom ook belangrijk. Door onderzoek kan men erachter komen wat factoren zijn die bijdragen aan een positieve of juist negatieve mening, en dit gebruiken bij beleidsvorming. In dit onderzoek is gekeken of etnische heterogeniteit in de buurt effect heeft op de mening van autochtonen over allochtone groepen. Hiernaast wordt ook gekeken of dit effect wordt veroorzaakt door de mate van contact dat iemand heeft met mensen van allochtone groepen in de buurt. De groep die hierbij worden onderzocht zijn de groep etnische minderheden in Nederland. Door het uitvoeren van een mediatie analyse en verschillende regressieanalyses is gebleken dat een hoge etnische heterogeniteit ervoor zorgt dat een autochtone inwoner een positievere mening heeft over mensen van een allochtone groep. Voor een volledig mediërend effect van de variabele die de mate van contact meet met de allochtone groep is geen bewijs gevonden. Door toevoeging van de variabele die contact meet met de andere groep wordt het effect van etnische heterogeniteit op de mening van individuen over een andere etnische groep wel kleiner. Dit betekent dat de mate van contact deels het effect tussen etnische heterogeniteit en mening verklaard. Het bestaan van een significant positief verband tussen etnische heterogeniteit in de mening over allochtone groepen bevestigt wat uit een deel van de bestaande literatuur blijkt. Er wordt bewijs gevonden voor de contacthypothese.

1. Inleiding

De relatie tussen verschillende etnische groepen in de samenleving is al decennialang een onderwerp van discussie en onderzoek in Nederland. Etnische heterogeniteit is bovendien een onderwerp dat veel Nederlanders bezighoudt. De afgelopen decennia is er namelijk veel veranderd: Nederland kent meer etnische diversiteit dan ooit en is een echte multiculturele samenleving geworden. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) woonden in Nederland op 1 maart 2022 4.465.934 personen met een migratieachtergrond. Dat is 25,4 procent van de Nederlandse bevolking en 14,5 van die 25,4 procent heeft een niet-westerse migratieachtergrond. In 2001 was het percentage niet-westerse migranten nog 9,3 procent (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022). Door de opkomst van Pim Fortuyn begin 2000 en zijn uitspraken over andere culturen, werd duidelijk dat in Nederland negatieve gevoelens richting mensen met een andere etniciteit bestonden en dat niet iedereen positief dacht over de toename van migratie naar Nederland. Deze negatieve gevoelens kwamen ook naar voren in een beruchte toespraak van Geert Wilders in 2014. Zijn uitspraak 'meer of minder Marokkanen?' leidde uiteindelijk tot meerdere tegen hem gerichte rechtszaken. Hieruit blijkt dat etnische ongelijkheid en beledigend gedrag richting andere etnische groepen niet gewenst zijn in de Nederlandse samenleving. In Nederland zijn er mensen met een negatievere houding ten aanzien van etnische minderheden. Het is interessant om te onderzoeken waar en in welke situaties deze houdingen ontstaan. Het belang hiervan wordt ook zichtbaar bij het formuleren van beleid. Het formuleren van gericht beleid is namelijk niet mogelijk wanneer de oorzaak van het probleem niet bekend is.

Negatieve houdingen ten aanzien van allochtonen zouden bijvoorbeeld kunnen ontstaan in de buurten waar mensen leven. Nederland kent een grote verscheidenheid aan buurten met verschillende samenstellingen van mensen uit verschillende etnische groepen. Het is mogelijk dat in buurten met meer allochtonen een positievere beeldvorming bestaat onder autochtonen ten aanzien van allochtonen dan in buurten met weinig etnische diversiteit. Wanneer mensen met elkaar in een buurt wonen, is de kans dat zij met elkaar in contact komen groter. Volgens de contacthypothese van Allport (1954) zorgt de mate van contact met de 'outgroup' ervoor dat mensen vooroordelen kwijtraken die ze in eerste instantie hebben over een andere groep. Putnam gelooft daarentegen dat etnische diversiteit er juist voor zorgt dat sociale solidariteit en sociaal kapitaal afnemen (Dawkins, 2008). De contacthypothese staat lijnrecht tegenover de ideeën van Putnam en de conflicthypothese. Hier wordt

verder over uitgeweid in het theoriehoofdstuk. Hoe de meningen van autochtonen ten aanzien van allochtonen zijn in de Nederlandse buurten wordt in dit onderzoek uitgediept. De onderzoeksvraag die hieruit voortvloeit, is als volgt: *Wat is de invloed van etnische heterogeniteit in de Nederlandse buurt op de mening van autochtonen over leden van allochtone groepen en wordt deze relatie verklaard door de mate van contact met mensen van allochtone groepen in de Nederlandse buurt?*

Onderzoek naar de effecten van etnische heterogeniteit is belangrijk, omdat over dit onderwerp nog veel onduidelijk is. Vanwege de vele tegengestelde analyses in de literatuur is het moeilijk om een eenduidige conclusie te trekken over de stand van zaken in Nederland en in de Nederlandse buurten. Het is daarom zinvol om te weten wat momenteel in Nederlandse buurten de invloed is van etnische heterogeniteit op de mening van autochtonen over allochtonen. Als wordt achterhaald of het hebben van contact juist wel of juist niet een positieve invloed heeft op de mening van autochtonen, kan het beleid hierop worden aangepast.

Voor dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van de NELLS-dataset, oftewel de Netherlands Longitudinal Lifecourse Study. Van deze dataset wordt de eerste 'wave' gebruikt, omdat hierbij de meeste respondenten hebben deelgenomen aan de data-verzameling. Dit geeft een duidelijker beeld van de Nederlandse samenleving. Tolsma en Van der Meer (2018) hebben eerder onderzoek gedaan naar de invloed van heterogeniteit in de buurt op vertrouwen in allochtonen. Hun onderzoek is ook uitgevoerd op basis van de NELLS-dataset, maar hierbij is de tweede wave gebruikt. In hun onderzoek is een positief effect ontdekt van etnische heterogeniteit in de buurt op het vertrouwen bij andere etnische groepen. In dit onderzoek ligt de focus op de mening die autochtonen hebben over allochtonen. Dit onderzoek is dan ook gericht op andere variabelen dan het onderzoek van Tolsma en Van der Meer (2018) en kan daarom hopelijk een aanvulling bieden op het voorgaande onderzoek van bijvoorbeeld Tolsma en Van der Meer (2018). Door het gebruik van de eerste wave moeten duidelijke onderzoeksresultaten gevonden worden, die generaliseerbaar zijn voor de gehele populatie.

2. Theorie

In dit hoofdstuk wordt gepoogd om antwoorden te vinden op de onderzoeksvraag door bestaande literatuur te raadplegen en deze toe te passen op de in de inleiding besproken vraag. In *figuur 1* is het conceptuele model te zien behorend bij de onderzoeksvraag van dit onderzoek. Het effect van etnische heterogeniteit in de buurt op het individuele vertrouwen van autochtonen in, en hun mening over leden van allochtone groepen, is het hoofdeffect van het onderzoeksmodel. In dit onderzoek wordt gerefereerd naar ‘autochtonen’ en ‘allochtonen’. Het woordenboek Van Dale (2022) definieert de term ‘autochtoon’ als het van de oorspronkelijke bewoners afkomstig zijn. De term ‘allochtoon’ wordt gedefinieerd als iemand die van elders afkomstig is. Het CBS (2016) voegt aan de definitie van allochtoon toe dat minimaal een van de ouders in het buitenland geboren moet zijn. In dit onderzoek zijn de Nederlandse inwoners met een Nederlandse achtergrond gedefinieerd als autochtoon en de mensen met een migratieachtergrond (van de eerste of tweede generatie) als allochtoon. Wanneer in een buurt sprake is van een hogere etnische heterogeniteit, wonen er veel verschillende etnische groepen. Er zijn ook buurten waarin de etnische heterogeniteit laag is. Dit betekent dat in zo’n buurt juist weinig verschillende etnische groepen samenleven. In de literatuur bestaan verschillende theorieën over de invloed van diversiteit op de mening die mensen hebben over andere groepen. Sommige van deze theorieën staan lijnrecht tegenover elkaar. Hieronder worden de ideeën van Putnam, de conflicttheorie, en de contacthypothese van Allport besproken en vergeleken. Op basis van de bestudeerde literatuur worden drie verschillende hypothesen opgesteld. Het hoofdstuk begint met een uitleg van de conflicttheorie. Hieruit volgt de eerste hypothese. Hierna wordt de contacthypothese besproken, waaruit de tweede en derde hypothesen volgen.

2.1 De negatieve invloed van etnische heterogeniteit

Putnam (2007) heeft onderzoek gedaan naar de gevolgen van etnische heterogeniteit op de samenleving. Zijn onderzoek stelt dat een duidelijk verband bestaat tussen de mate van etnische diversiteit en onderling vertrouwen. Putnam stelt dat wanneer er sprake is van meer etnische diversiteit, dit leidt tot minder vertrouwen binnen een etnische groep en tussen etnische groepen. Ook neemt volgens Putnam de sociale samenhang af wanneer de diversiteit toeneemt. Mensen gaan dan namelijk meer denken in termen van “ons-tegen-hen”. Putnam constateert dan ook dat wanneer verschillende bevolkingsgroepen samenleven, dit leidt tot meer wantrouwen en criminaliteit (Putnam,

2007). Putnam stelt dat mensen schildpadgedrag gaan vertonen bij een hoge etnische heterogeniteit. Ze keren zich dan in zichzelf, wat vervolgens ook niet bevorderlijk zou zijn voor interacties (Putnam, 2007). Een theorie die goed aansluit bij de ideeën van Putnam is de 'conflicttheorie'. Deze theorie is door veel verschillende wetenschappers onderzocht. De conflicttheorie stelt dat mensen zich bedreigd voelen door de aanwezigheid van etnische minderheden. Ze zijn bang dat etnische minderheden hun banen afpakken en er zo voor zorgen dat ze hun plek in de samenleving kwijtraken (Meuleman, Davidov, and Billiet, 2009). Ook wordt aangenomen dat hoe groter de groep met etnische minderheden is, hoe sterker mensen een dreiging ervaren. Volgens deze bevindingen zorgt etnische diversiteit ervoor dat er minder intra- en interetnische relaties ontstaan, wat betekent dat mensen minder positief over elkaar denken. Het kan zo zijn dat wanneer er meer etnische heterogeniteit bestaat binnen de buurt, autochtonen zich bedreigd voelen en hierdoor een negatieve mening ontwikkelen tegenover allochtonen. Aan de hand van deze theorie is de eerste hypothese opgesteld: *H1: Een hoge etnische heterogeniteit in de buurt zorgt ervoor dat Nederlandse inwoners negatief denken over allochtonen.*

2.2. De positieve invloed van etnische heterogeniteit

Een theorie die lijnrecht tegenover de hierboven besproken literatuur staat, is de contacthypothese. In de sociologie stelt de contacthypothese dat contact met andere groepen normaal gesproken vooroordelen voorkomt. Deze theorie is in 1954 opgesteld door Allport, maar wordt nog steeds getoetst in verschillende onderzoeken. In een onderzoek uit 2018 is bijvoorbeeld wederom bewijs gevonden voor de contacthypothese (Paluck, Green & Green, 2018). De contacthypothese, zoals opgesteld door Allport, bestaat uit vier condities. De eerste conditie is 'gelijke groepsstatus in de situatie', de tweede 'gemeenschappelijke doelen', de derde 'samenwerking tussen groepen' en de vierde 'ondersteuning van autoriteiten, wet of gewoonte' (Pettigrew & Tropp, 2008). De eerste conditie is moeilijk te meten of te definiëren. Het is met name belangrijk dat de groepen een gelijke status ervaren in de situatie (Pettigrew & Tropp, 2008). Aan deze conditie lijkt te worden voldaan volgens het artikel van Côté en Erickson uit 2009. Hierin geven de auteurs aan dat mensen eerder positief zijn over leden van allochtone groepen wanneer ze meer etnische diversiteit in hun eigen netwerk hebben. Eenzelfde situatie is te zien in de buurt. Wanneer er veel etnische diversiteit is in de buurt, hebben allochtonen meer etnische diversiteit binnen hun eigen netwerk en dit zorgt ervoor dat ze eerder

positief zijn over leden van een andere etnische groep. In dezelfde buurt wonen kan er bovendien voor zorgen dat de verschillende etnische groepen elkaar als gelijke gaan zien. De tweede conditie, gemeenschappelijke doelen, houdt in dat het hebben van een gemeenschappelijk doel ervoor zorgt dat vooroordelen wegvallen en mensen positiever over elkaar denken. Deze conditie heeft een positief effect op de positieve mening over andere groepen doordat men bij een gemeenschappelijk doel met elkaar moet communiceren (Pettigrew & Tropp, 2008). Binnen een buurt kan verwacht worden dat de inwoners enigszins dezelfde doelen hebben. Inwoners van een buurt hebben namelijk in ieder geval het gemeenschappelijke belang om de buurt leefbaar te houden. Dit houdt ook verband met de derde conditie, 'samenwerking tussen groepen'. Pettigrew en Tropp (2008) tonen aan dat het op een niet-competitieve manier samenwerken aan een gemeenschappelijk doel zorgt voor het gewenste positieve effect. Samenwerking in een buurt is echter moeilijk te meten. Wel kan worden aangenomen dat samenwerken in een buurt sneller voorkomt, omdat men dicht bij elkaar woont. De laatste conditie die volgens Allport belangrijk is 'ondersteuning van autoriteiten, wet of gewoonte' is vooral afhankelijk van het politieke klimaat waarin mensen leven. Autoriteiten stellen namelijk normen vast voor de acceptatie van minderheidsgroepen. Gelijkwaardigheid is een van de kernwaarden van de Nederlandse samenleving, die stelt dat iedereen recht heeft op een gelijke behandeling, ongeacht afkomst (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2014). Omdat gelijkwaardigheid belangrijk is voor de Nederlandse samenleving, wordt door de autoriteiten ook gewerkt aan een gelijkwaardig klimaat. Dit is volgens de laatste conditie van Allport bevorderlijk voor het ontstaan van een positieve mening over een andere groep door middel van contact.

Hoewel de door Allport opgestelde condities belangrijk zijn, vervullen ze volgens Pettigrew en Tropp (2008) eerder een faciliterende dan een onmisbare rol bij positieve contactuitkomsten. Als groepen samen in een Nederlandse buurt leven, wordt sowieso aan de eerste en vierde conditie van Allport voldaan, zoals blijkt uit de bevindingen van Côté en Erickson (2009). Aangezien de condities van Allport een faciliterende functie vervullen, zorgt contact tussen mensen van verschillende etnische achtergronden in Nederlandse buurten naar verwachting voor een positieve mening over die andere groepen. Aan de hand van de literatuur over de contacthypothese is de volgende hypothese opgesteld, die lijnrecht tegenover de eerste hypothese staat: *H2: Een hoge etnische heterogeniteit in de buurt zorgt ervoor dat Nederlandse inwoners positief denken over allochtonen.*

De relatie tussen etnische heterogeniteit in de buurt en de mening van westerse inwoners over allochtonen ontstaat mogelijk door de mate van contact met allochtonen in de buurt. Dan zou de mate van contact dienen als een mediërend effect. De hypothese die hierbij past is als volgt: *H3: Contact met mensen van een andere etniciteit in de buurt zorgt voor een positief effect tussen etnische heterogeniteit in de buurt en de mening over allochtone groepen.*

2.3 Invloed van persoonskenmerken

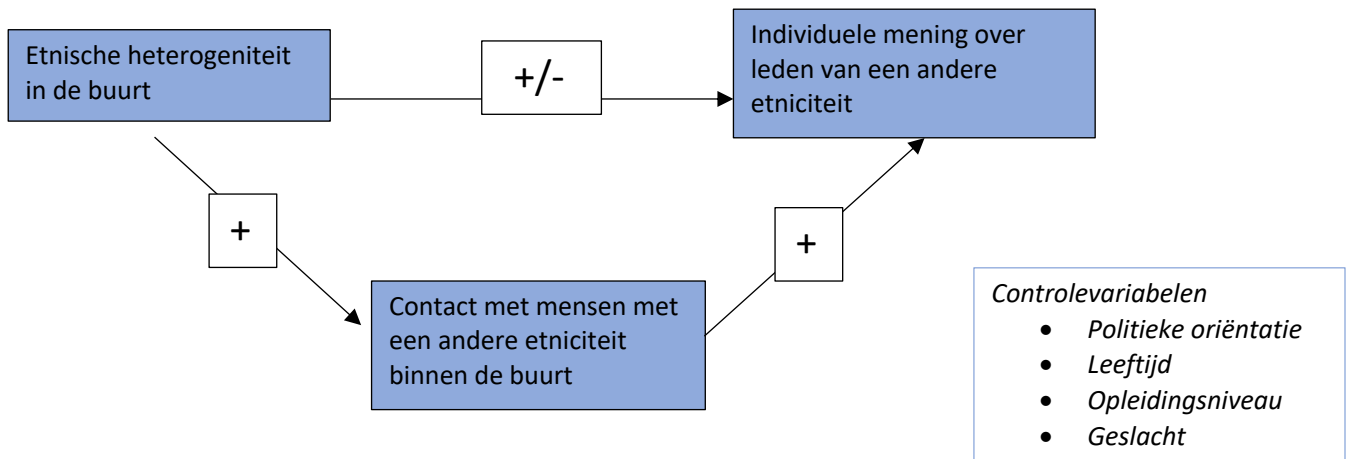
Verschillende factoren kunnen invloed hebben op iemands mening over mensen van een andere etniciteit. Voor deze factoren moet worden gecontroleerd. Een van deze factoren is leeftijd, omdat mogelijk verschillen bestaan in het vertrouwen in en de mening over leden van andere groepen onder mensen van verschillende leeftijden. Zo is volgens Côté en Erickson (2009) sprake van meer tolerantie richting etnische minderheden bij oudere mensen dan bij jongere mensen. Oudere mensen zouden dus een positiever beeld hebben van mensen van een andere etniciteit. Dat blijkt ook uit een onderzoek van Gijsberts en Dagevos uit 2004. Gijsberts en Dagevos (2004) geven hier niet een specifieke verklaring voor, maar geven wel aan dat de levenslessen die een persoon op een oudere leeftijd heeft verzameld hieraan kunnen bijdragen.

Opleidingsniveau kan ook van invloed zijn op de mening die mensen hebben over mensen van andere groepen. Volgens het artikel van Côté en Erickson is sprake van meer tolerantie onder mensen die een langere of hogere opleiding hebben genoten. Volgens het artikel kan dit komen doordat mensen die een hogere opleiding hebben genoten over het algemeen meer geïnteresseerd zijn in het nieuws en informatie vaker op een zelfbewuste manier opnemen. Bovendien lijkt bij de vorming van een negatieve houding tegenover etnische minderheden sneller sprake te zijn van een gevoel van dreiging. Mensen hebben het gevoel dat zij in concurrentie zijn met etnische minderheden voor een plek in de samenleving. Hierdoor voelen lager opgeleiden zich sneller bedreigd. Ze zijn sneller bang dat etnische minderheden hun banen innemen en een bedreiging vormen voor de sociaaleconomische positie waarin zij verkeren (Gijsberts en Dagevos, 2004). Het onderzoek van Gijsberts en Dagevos is voornamelijk gebaseerd op vraagstellingen die gericht zijn op de mate van

dreiging die mensen ervaren door de komst van etnische minderheden naar Nederland. Het is niet zeker of een soortgelijk effect naar voren komt in dit onderzoek.

Politieke oriëntatie kan ook een factor zijn die invloed heeft op de mening van mensen over andere etnische groepen. Mensen met een meer conservatieve politieke oriëntatie hebben een negatiever beeld van groepen met een andere etniciteit dan mensen met een andere politieke voorkeur, zo blijkt uit een artikel van Beierlein, Kuntz en Davidov (2016). Het is belangrijk om voor deze variabelen te controleren om te voorkomen dat ze een eventueel schijnverband veroorzaken.

Figuur 1. Conceptueel model

3. Methoden

3.1 Dataset en steekproef

De data die zijn gebruikt voor dit onderzoek komen uit de NELLS-dataset. De NELLS-data zijn verzameld met het doel om informatie te verzamelen over de leefsituatie en meningen van inwoners van Nederland met een leeftijd tussen de 15 en 45 jaar. Het onderzoek van NELLS is gericht op drie sociologische thema's: sociale cohesie, normen en waarden en ongelijkheid. De data zijn over verschillende perioden verzameld. De eerste data werden verzameld in 2008 en in de jaren daarna werden meer data verzameld, wat betekent dat NELLS een longitudinaal onderzoek betreft. De dataset is aangevuld met data op buurtniveau van het CBS.

De dataset bestaat dus uit twee 'waves'. Aan het eind van de eerste wave is aan de respondenten gevraagd of ze ook benaderd wilden worden voor de tweede wave. Voor het tweede meetmoment zijn dus de personen gecontacteerd die hiermee hadden ingestemd na het eerste meetmoment. De manier van onderzoek was een tweetrapssteekproef. Eerst zijn 35 verschillende gemeenten geselecteerd op basis van regio en urbanisatiegraad. Na deze eerste selectie is een willekeurige selectie gemaakt uit de populatie van de overgebleven gemeenten. Binnen deze selectie is gekeken naar de leeftijd van de respondenten en het geboorteland van de respondenten (of de ouders van de respondenten). In de eerste selectie van gemeenten werd ervoor gekozen om steden als Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Rotterdam mee te nemen. Dit zijn grote steden met een groter aantal inwoners met een Turkse of Marokkaanse achtergrond. De NELLS-dataset heeft dus een 'oversampling' van Turkse of Marokkaanse inwoners, waardoor de data niet helemaal representatief zijn voor de Nederlandse samenleving. Uiteindelijk hebben 5.312 respondenten meegedaan aan het eerste meetmoment. Hiervan hebben 4.456 de vragenlijst schriftelijk én face-to-face ingevuld.

Voor dit onderzoek is de keuze gemaakt om de respondenten die niet overal een antwoord hebben gegeven te verwijderen uit de dataset. Veel missende waarden waren te vinden bij vragen die meten wat de mening van de respondent was over verschillende etnische groepen. Omdat voor deze mening-vragen uiteindelijk een schaal werd gemaakt, is ervoor gekozen om de onvolledige antwoorden bij respondenten niet mee te nemen omdat dit de resultaten zou kunnen vertekenen. De dataset bestaat uit enkel individuen met een Nederlandse achtergrond. Oorspronkelijk bestond de

dataset uit mensen van allemaal verschillende etnische groepen. De andere etnische groepen zijn uit de dataset gefilterd om zo de mening van enkel de Nederlanders over de allochtonen te meten.

3.2 Onderzoeksdesign

Het onderzoeksdesign is gericht op het meten van de data op verschillende momenten. In de dataset die is gebruikt voor dit onderzoek waren twee meetmomenten beschikbaar, waarvan de tweede wave nog niet compleet was. Om in dit onderzoek zoveel mogelijk respondenten mee te nemen, is ervoor gekozen om alleen data uit de eerste wave te gebruiken. Deze data zijn verzameld vanaf 2008. De data uit de eerste wave zijn verzameld via face-to-face interviews en een zelf in te vullen vragenlijst. De vragenlijst bevatte voornamelijk vragen die relevant waren voor sociaal onderzoek, zoals vragen over normen en waarden en sociale integratie. In het face-to-face interview werd de focus gelegd op de sociaal-demografische en sociaaleconomische achtergrond van de respondenten.

3.3 Operationalisaties

In Tabel 1 zijn de beschrijvende statistieken van alle variabelen die hieronder worden besproken te zien. Naast het uitleggen van de operationalisaties worden hier ook de opvallende statistieken besproken.

3.3.1 Variabelen van het hoofdeffect en mediatie

De variabele die etnische heterogeniteit meet is een continue variabele die het percentage etnische heterogeniteit in de buurt aangeeft. Deze variabele is de onafhankelijke variabele in het model. De gemiddelde heterogeniteit van alle buurten binnen het onderzoek is 9,00% (zie Tabel 1). De variabele *etnische heterogeniteit* is gedeeld door 100 zodat de hellingen beter af te lezen zijn in het regressiemodel. Dit voorkomt erg kleine moeilijk te interpreteren cijfers.

Contact met allochtone groepen is gemeten als het hebben van contact met leden van niet westerse etnische groep. Dit betekent de mate van contact met mensen van een Turkse afkomst, Marokkaanse afkomst en mensen met een andere niet-westerse achtergrond. Dit is dan ook gemeten met behulp van variabelen die meten wat de mate van contact is met mensen van de volgende etnische groepen: mensen met Turkse herkomst, Marokkaanse herkomst, Surinaams/Antiliaanse herkomst en een

andere niet-westerse herkomst. Van deze variabelen samen is een schaal gemaakt. Hierbij betekende het scoren van een 7 op de schaal het hebben van geen contact met die groep. Een score van 1 op de schaal betekent dagelijks contact met die groep. De antwoordschalen van de in totaal 5 samengevoegde variabelen zijn omgedraaid zodat de schaal loopt van 1 tot 7. Dit betekent dat wanneer iemand een hogere score haalt, deze persoon meer contact heeft met de personen van die allochtone groep. De antwoorden op deze variabelen zijn samengevoegd en gemiddeld. Hierdoor is een gemiddelde score ontstaan voor de mate van contact met mensen van alle niet-westerse achtergronden samen. Om erachter te komen of de variabelen goed genoeg bij elkaar pasten om er een schaal van te maken is er een betrouwbaarheidsanalyse uitgevoerd. Hierin is een cronbach's alpha van ,815 gemeten. Dit betekent dat de schaal zeer betrouwbaar is.

De variabele *mening over allochtone groepen* meet de mening die autochtonen hebben over mensen uit een allochtone groep. Dit betekent hoe positief de mening is over mensen met een niet-westerse achtergrond. Dit is gemeten met behulp van de volgende vragen: 'Iemand van Marokkaanse herkomst uw baas zou worden op werk', 'Iemand van Marokkaanse herkomst naast u zou komen wonen', 'Iemand van Marokkaanse herkomst met uw zoon of dochter zou trouwen'. Deze vragen zijn ook gesteld over mensen met een Turkse herkomst en een Surinaamse of Antilliaanse herkomst. De antwoorden op deze variabelen zijn samengevoegd en gemiddeld. Hierdoor is een gemiddelde score ontstaan die laat zien wat de mening is van autochtonen over mensen van andere niet-westerse herkomst samen. Ook bij deze schaal is er een betrouwbaarheidsanalyse uitgevoerd en hierbij is een cronbach's alpha van ,915 gemeten. Dit betekent dat de schaal zeer betrouwbaar is en het hierom ook geen probleem vormt om de variabelen samen te voegen. Op de oorspronkelijke vragen kon geantwoord worden op een schaal van 1 tot 3 waarbij een score 3 betekende dat iemand er wel een probleem mee heeft en een score van 1 dat iemand er helemaal geen probleem mee heeft. De antwoordschalen van de in totaal 9 variabelen zijn omgedraaid zodat een hogere score betekent dat deze persoon 'er helemaal geen probleem mee heeft'. Hierdoor laat een hogere score op de schaal een positievere mening in.

3.3.2 Controlevariabelen

De variabele *opleidingsniveau*, die het opleidingsniveau van de respondenten meet, is samengesteld uit de losse dummy-variabelen. Deze dummy-variabelen meten of iemand een bepaalde opleiding wel of niet met een diploma heeft afgerond. De opleidingen gemeten met deze dummy's zijn als volgt: lagere school, ibo/vmbo, kb/bbl, mavo/vmbo tl, havo, vwo/gymnasium, kmbo, mbo tussen/lang secundair, hbo, universiteit, universitaire master, promotietraject, buitenlandse opleiding laag, buitenlandse opleiding middel en buitenlandse opleiding hoog. Deze dummy's zijn samengevoegd tot een nieuwe categorische variabele met drie uitkomstvariabelen: 1=laag, 2=midden en 3=hoog. De gemaakte indeling kan in detail worden bekeken in Bijlage 1.

De variabele *geslacht* is een nominale variabele. De antwoordcategorieën zijn man (0) en vrouw (1). De verdeling tussen mannen en vrouwen is redelijk gelijk: in de steekproef is 46,3% een man en 53,7% een vrouw. Dit komt redelijk overeen met de verdeling van mannen en vrouwen in Nederland.

De variabele *politieke voorkeur* meet waar de respondenten zichzelf plaatsen op een politieke schaal van links naar rechts. Hierbij kon de respondent een score geven op een schaal van 0 tot 10. Een hogere score betekent een meer rechtse politieke oriëntatie en een lagere score een meer linkse politieke oriëntatie. Mensen scoren gemiddeld een 6,16 op de variabele politieke oriëntatie. Dit betekent dat mensen overwegend meer rechts dan links zijn in deze dataset.

De variabele *leeftijd* geeft de leeftijd van de respondent ten tijde van het interview weer. De leeftijd is weergegeven in jaren en is dus een discrete variabele. De gemiddelde leeftijd van de respondenten in deze dataset is 31,77 jaar. Dit is te zien in Tabel 1.

Tabel 1. Beschrijvende statistieken van alle variabelen

Variabele	Gemiddelde (Standaarddeviatie)	Min	Mediaan	Max	N
Leeftijd	31,77 (9,00)	14	33	47	2368
Geslacht	Man: 46,3% Vrouw: 53,7%				2368
Etnische heterogeniteit	0,09 (0,09)	0,00	0,06	0,81	2368
Contact met allochtonen	2,16 (1,49)	1,00	1,50	7,00	2368
Opleidingsniveau	Laag: 34,0% Midden: 35,8% Hoog: 30,3%				2368
Positieve mening over andere allochtonen	2,10 (0,56)	1,00	2,00	3,00	2368
Rechtse politieke oriëntatie	6,16(2,04)	1,00	6,00	11	2368

3.4 Analyseplan

De data worden geanalyseerd door middel van een regressieanalyse. Dit gebeurt in verschillende stappen. Eerst worden de controlevariabelen toegevoegd. Het eerste model bestaat dan uit de variabelen *geslacht*, *leeftijd*, *opleidingsniveau* en *politieke oriëntatie*. Door het vormen van dit eerste model kan het effect van deze controlevariabelen worden bepaald. In het tweede model wordt de variabele *etnische heterogeniteit* toegevoegd aan het model. Deze bepaalt het effect van etnische heterogeniteit in de buurt op de afhankelijke variabele *mening over allochtone groepen*. Daarna wordt een derde model aangemaakt waarin de mediatievariabele *contact met allochtone groepen* wordt gemeten als afhankelijke variabele met behulp van de variabele *etnische heterogeniteit* en de controlevariabelen. Hierdoor kan worden bepaald of de onafhankelijke variabele een effect heeft op de mediatievariabele. Tot slot wordt een vierde model gemaakt om het effect te bepalen van de mediatievariabele *contact met allochtone groepen* op de relatie tussen *etnische heterogeniteit* en *mening over allochtone groepen*. Door deze regressieanalyses en de verschillende veranderende

regressiecoëfficiënten te bestuderen, kan de onderzoeksvraag worden beantwoord. Na het maken van het model worden assumptiecontroles uitgevoerd en wordt het model gecontroleerd op outliers en invloedrijke punten.

4. Resultaten

4.1 Correlaties tussen de variabelen

Tabel 2. Correlaties tussen alle variabelen

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. Etnische heterogeniteit	-	**0,171 ^a	**0,203 ^a	** -0,106 ^a	-0,032 ^a	0,000 ^c	**0,141 ^c
2. Positieve mening over allochtone groepen		-	**0,153 ^a	** -0,296 ^a	* -0,041 ^a	**0,063 ^c	**0,205 ^c
3. Contact met allochtone groepen			-	** -0,106 ^a	** -0,151 ^a	0,032 ^c	**0,090 ^c
4. Rechtse politieke oriëntatie				-	-0,038 ^a	**0,145 ^c	*0,055 ^c
5. Leeftijd					-	0,032 ^c	**0,214 ^c
6. Geslacht						-	0,030 ^b
7. Opleidingsniveau							-

**significant bij $p < 0,01$ *significant bij $p < 0,05$; a Pearson correlatie , b Cramer's V; c correlatie op basis van ANOVA F-toets; N=2368

Tabel 2 bevat de correlaties tussen de variabelen. Er zijn geen hele hoge relaties te vinden in de data.

De sterkste correlatie is de correlatie tussen *positieve mening over allochtone groepen* en *Rechtse politieke oriëntatie* maar ook deze is niet heel erg sterk. De correlatie is negatief en heeft een waarde van -0,296. Deze correlatie betekent dat wanneer de mening over allochtone groepen positiever is, de politieke oriëntatie minder rechts is.

4.2 Modevaluatie

In deze paragraaf wordt met behulp van verschillende methoden bepaald hoe goed het model is en in hoeverre assumpties worden geschonden of outliers worden gedetecteerd.

4.2.1 Modelstatistieken

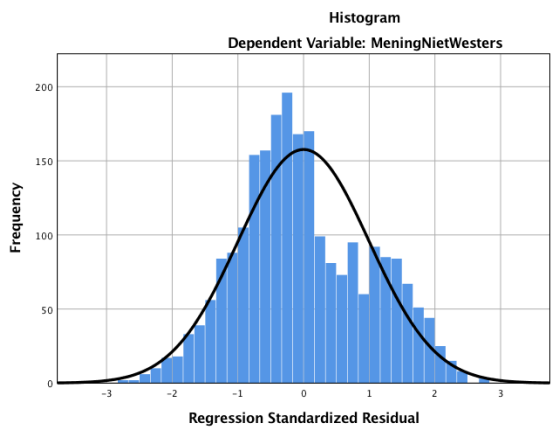
De verklaarde variantie van het eerste model is 13,3%, de verklaarde variantie van het tweede model 14,5%. De verklaarde variantie in *mening over allochtone groepen* stijgt dus door de toevoeging van de onafhankelijke variabele *etnische heterogeniteit* van 13,3% naar 14,5%. Naar aanleiding van de F-change-waarden kan geconcludeerd worden dat de toevoeging van de variabele *etnische heterogeniteit* aan het model ervoor dat er een significante verbetering van het model plaatsvindt. De verklaarde variantie van het vierde model is 15,7%. Dit betekent dat het complete model 15,7% van de variantie in *mening over allochtone groepen* verklaart (zie Tabel 3). De toevoeging van de variabele *contact met allochtone groepen* aan het vierde model zorgt ook voor een significante verbetering van het model. Meer informatie hierover kan gevonden worden in de bijlage 2.

4.2.2 Modelassumpties

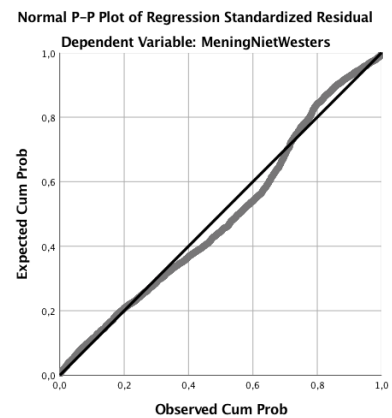
Multicollineariteit is gecontroleerd door de 'variance inflation factors', ook wel VIF-waarden, te controleren. Zoals te zien is in Tabel 3 zijn er VIF-waarden gevonden die niet opmerkelijk hoog zijn. De gevonden VIF-waarden vormen daarom ook geen probleem. De hoogste VIF-waarden zijn te zien bij de dummy variabelen *opleidingsniveau: midden*, waarbij de VIF-waarde 1,332 is en *opleidingsniveau: hoog* waarbij de VIF-waarde 1,424 is.

Om te controleren of de variantie van de foutterm van de verschillende variabelen gelijk is, moet de homoscedasticiteit worden gecontroleerd. Figuur 3 bevat een scatterplot van de gestandaardiseerde residuen. Hieruit blijkt dat er geen systematisch patroon is in de spreiding van de residuen. Wel bevat de puntenwolk een aantal duidelijke strepen. Dit kan komen doordat er een schaal is gemaakt van verschillende categorische variabelen. De spreiding is een redelijk willekeurige puntenwolk. Hierdoor is er geen reden om aan te nemen dat er een probleem is met de homoscedasticiteit.

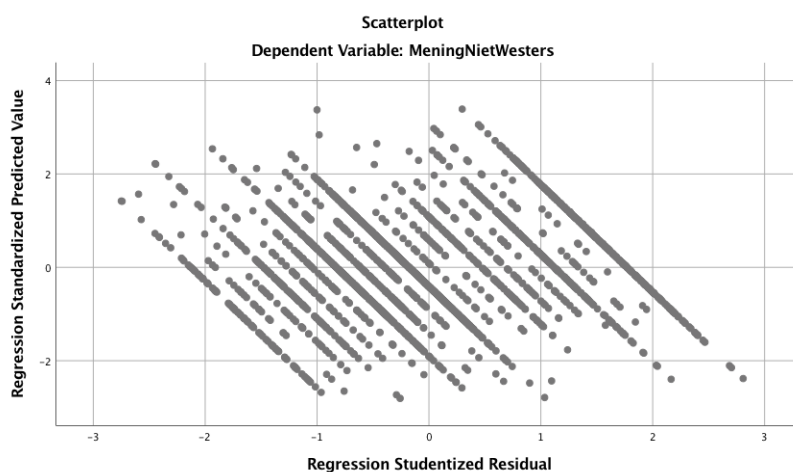
De assumptie normaliteit moet ook worden gecontroleerd. In Figuur 1 is een histogram te zien van de gestandaardiseerde residuen. Uit het histogram blijkt dat de verdeling niet normaal is. Ook wijken in de PP-plot, die te zien is in Figuur 2, de waarden op bepaalde punten af van de lineaire lijn. De staarten van het histogram bevatten geen outliers. Dit is positief. Er lijkt binnen de onderzochte steekproef een soort van tweedeling aanwezig te zijn. Waar deze tweedeling vandaan komt, wordt niet duidelijk uit de data. Om deze reden worden de onderzoeksresultaten getoetst op een strenger toetscriterium, namelijk ,01. Dit toetscriterium is ietwat strenger dan het toetscriterium van ,05. Tot slot is in Figuur 2 een PP-plot te zien van de gestandaardiseerde residuen. Hieruit blijkt dat de residuen niet perfect op de lineaire lijn liggen. De afwijkingen zijn echter niet zo groot dat dit voor problemen zou zorgen binnen het model. De assumptie van lineariteit lijkt niet per definitie te zijn geschonden.

Figuur 1. Histogram van de gestandaardiseerde residuen

Figuur 2. PP-plot van gestandaardiseerde residuen

Figuur 3. Scatterplot van de gestandaardiseerde residuen

4.2.3 Outliers

Om te bepalen of er cases zijn die een grote invloed hebben op het regressiemodel, worden de outliers onderzocht. De waarden die hiervoor worden onderzocht zijn die van leverage, Cook's distance en de DFFIT. Bij de leverage-waarden zijn er 32 cases waarvan de waarden boven de grens van 0,0089 uitkomen ($3 \times 7 / 2368 = 0,0089$). Bij de Cook's-distance-waarden zijn er 90 cases die boven de grenswaarde van 0,00169 uitkomen ($4 / 2368 = 0,00169$). Het totale aantal outliers is dus zeer groot. Na een korte analyse blijken de outliers bij de verhoogde leverage vooral cases te zijn met de hoogste score van etnische heterogeniteit. Deze hoge etnische-heterogeniteitsscore kan lijken op een outlier, maar is het niet. De hoge etnische-heterogeniteitsscore is juist belangrijk voor de data. Daarom is besloten om deze outliers te behouden. Hetzelfde geldt voor de Cook's distance, waarbij de scores na controle niet zorgwekkend blijken. De DFFIT-waarden lijken in eerste instantie niet heel hoog te zijn. Een aantal waarden komt erbovenuit of eronderuit. Om te bepalen of deze waarden zorgwekkend zijn, is gekeken of de cases met een hoge waarde op leverage ook een hoge waarde op Cook's distance en DFFIT hebben. Om te bepalen of deze verhoogde waarden een probleem vormen voor de analyse, is de modelanalyse van model 4 nogmaals uitgevoerd zonder de cases die hoog scoren op zowel leverage als Cook's distance (deze waarden hebben ook een verhoogde DFFIT). Na het verwijderen van deze cases verandert er eigenlijk niks aan het uiteindelijke model. Het model behoudt dezelfde richtingen van de hellingen en de hellingen die significant waren, blijven significant. Daarom is besloten om de cases te behouden in het model om geen informatie te verliezen. Meer informatie over deze analyses is te vinden in bijlage 3.

Tabel 3. Modelanalyses

Afhankelijke variabele	Mening over allochtonen		Mening over allochtonen		Contact met allochtonen		Mening over allochtonen		VIF
	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4		
	b (SE)	p	b (SE)	p	b (SE)	p	b (SE)	p	
Constante	2,611(0,055)	,000	2,523(0,057)	,000	3,190(0,156)	,000	2,386(0,061)	,000	
Leeftijd	-0,006(0,001)	,000	-0,006(0,001)	,000	-0,021(0,003)	,000	-0,005(0,001)	,000	1,072
Geslacht: man (ref)									
Geslacht: vrouw	0,024(0,022)	,267	0,026(0,022)	,236	-0,123(0,060)	,039	0,031(0,021)	,151	1,026
Opleidingsniveau: laag (ref)									
Opleidingsniveau: Midden	0,161(0,026)	,000	0,153(0,026)	,000	-0,127(0,071)	,073	0,158(0,025)	,000	1,332
Opleidingsniveau : Hoog	0,299(0,027)	,000	0,276(0,028)	,000	-0,340(0,076)	,000	0,290(0,027)	,000	1,424
Rechts politieke oriëntatie	-0,079(0,005)	,000	-0,076(0,005)	,000	-0,073(0,015)	,000	-0,073(0,005)	,000	1,048
Etnische heterogeniteit			0,667(0,115)	,000	3,201(0,319)	,000	0,530(0,117)	,000	1,080
Contact met allochtone groep							0,043(0,007)	,000	1,087
R Adjusted	,133		,145		,078 ¹		,157		
F Change/p	73,687(,000)		33,441(,000)		1		33,787(,000)		

n=2368

¹ Bij model 3 is er sprake van een andere afhankelijke variabele. Hier is voor gekozen om het mediatie-effect te kunnen vaststellen. Omdat hier sprake is van een andere afhankelijke variabele dan bij model 1, model 2 en model 4, staan hier waardes die niet overeenkomen met de verwachtingen. De R-Adjusted en F change zijn ook niet te vergelijken met de andere R-adjusted-scores omdat een andere variabele wordt verklaard.

4.3 Hypothesetoetsing

De regressiecoëfficiënt van de onafhankelijke variabele *etnische heterogeniteit* in model 2 is 0,667 en significant ($t(2361)=5,783;p<,001$). Deze positieve helling laat zien dat wanneer *etnische heterogeniteit* in de buurt omhooggaat, de waarde van *mening over allochtone groepen* ook omhooggaat. Dit betekent dat de mening van inwoners over andere groepen positiever wordt. In een buurt waarin de etnische heterogeniteit zeer hoog is, hebben mensen een positievere mening over mensen van een andere groep dan in een buurt waar etnische heterogeniteit zeer laag is. De helling is best groot en hierdoor kan de *etnische heterogeniteit* redelijk wat impact hebben op de *mening over allochtone groepen*. Wanneer iemand in een wijk woont waar de *etnische heterogeniteit* 81% bedraagt dan scoort deze persoon 0,540 hoger ($0,667*0,81 = 0,540$) op *mening over allochtone groepen* dan iemand die in een buurt woont met 0% *etnische heterogeniteit*.

In het derde model is de invloed *etnische heterogeniteit* te zien op *contact met allochtone groep*, gecontroleerd voor de variabelen *leeftijd*, *geslacht*, *opleidingsniveau* en *politiek*. In model 3 is te zien dat *etnische heterogeniteit* een positieve regressiecoëfficiënt heeft ($b=3,201$; $t(2361)=10,038;p<,001$). Dit betekent dat wanneer *etnische heterogeniteit* met 1 eenheid stijgt, de variabele *contact met andere groep* met 0,03201 ($3,201*0,01=0,032$) stijgt. In de data is de hoogste score op *etnische heterogeniteit* 81%. Dit betekent dat iemand in een buurt met 81% *etnische heterogeniteit* 2,593 ($3,201*0,81=2,593$), hoger scoort dan iemand in een buurt met 0% *etnische heterogeniteit*. Dit is een groot effect op de schaal 1–7 van de variabele *contact met allochtone groep*. Het effect is ook significant, waardoor de resultaten te generaliseren zijn naar de populatie. In dit model is dus te zien dat de *etnische heterogeniteit in de buurt* een best groot effect heeft op de mate van *contact met allochtonen* en dit effect is significant. Voor een mediatieanalyse is het belangrijk dat de onafhankelijke variabele ook invloed heeft op de mediërende variabele. Dit is dus ook te concluderen op basis van dit model.

In het vierde model is de invloed van *contact met allochtone groepen* en de variabele *etnische heterogeniteit* te zien op de afhankelijke variabele *mening over allochtone groepen*. In dit model wordt wederom gecontroleerd voor de variabelen *leeftijd*, *geslacht*, *opleidingsniveau* en *politieke oriëntatie*. De helling van *contact met allochtone groep* is significant met een helling van 0,043 en een p-waarde

van $<,001$. Dit betekent dat wanneer *contact met allochtone groep* met 1 stijgt, de waarde van *mening over allochtone groep* met 0,033 stijgt. Iemand die 1 scoort op contact met de andere groep denkt dus negatiever over de andere groep dan iemand die 7 scoort. Hoe meer contact er is tussen autochtonen en allochtonen, hoe positiever autochtonen zijn over allochtonen. De helling van *etnische heterogeniteit* is in dit model kleiner dan in model 2, waarin de mediatievariabele nog niet was toegevoegd. De helling is hier 0,530 en significant ($t(2360)=4,526p=<,001$). In model 4 heeft de variabele *etnische heterogeniteit* dus nog steeds invloed op de variabele *mening over allochtone groep*. Dit betekent dat door toevoeging van de variabele *contact met allochtone groep* het effect niet is verdwenen. De helling is wel kleiner gevonden, waaruit blijkt dat er sprake is van een partiële mediatie. Dit betekent dat door toevoeging van de variabele *contact met allochtone groepen* het effect van de variabele *etnische heterogeniteit* op de *mening over allochtone groep* kleiner wordt.

In het vierde model bevatten de controlevariabelen *opleidingsniveau* en *politiek* ook grotendeels significante hellingen. *Opleidingsniveau* heeft een significant positief effect op de mening over allochtone groepen. Een persoon met middelhoog opleidingsniveau scoort 0,158 hoger dan iemand met een laag opleidingsniveau. Een persoon met hoog opleidingsniveau scoort 0,290 hoger dan iemand met een laag opleidingsniveau. Dit betekent dat iemand met een hoger opleidingsniveau een positievere mening heeft over mensen van allochtone groepen. Ook *politieke oriëntatie* heeft een significant effect op *mening over allochtone groepen*. Dit effect is negatief, namelijk -0,073. Dit betekent dat naarmate iemand meer rechts georiënteerd is, diegene minder positief denkt over iemand van een allochtone groep. Voor leeftijd is ook een significant negatief effect gevonden. Dit betekent dat oudere mensen minder positief zijn over allochtonen dan jonge mensen. Dit effect is echter niet heel erg groot en heeft een helling van -0,005.

5. Conclusie en discussie

De onderzoeksvraag die beantwoord moet worden aan de hand van de bovenstaande analyses is als volgt: *Wat is de invloed van etnische heterogeniteit in de Nederlandse buurt op de mening van autochtonen over leden van allochtone groepen en wordt deze relatie verklaard door de mate van contact met mensen van allochtone groepen in de Nederlandse buurt?* Bij deze onderzoeksvraag zijn drie hypothesen opgesteld. Hieronder worden deze hypothesen besproken aan de hand van de onderzoeksresultaten.

De eerste hypothese is als volgt: *Een hoge etnische heterogeniteit in de buurt zorgt ervoor dat Nederlandse inwoners negatief denken over allochtonen.* De tweede hypothese draait om het tegenovergestelde effect: *Een hoge etnische heterogeniteit in de buurt zorgt ervoor dat Nederlandse inwoners positief denken over allochtonen.* Voor de eerste hypothese, die gebaseerd is op de conflicttheorie van Putnam, is geen bewijs gevonden. De gevonden resultaten lijken daarentegen de tweede hypothese te ondersteunen. Een positief effect is namelijk te zien van een hoge etnische heterogeniteit op de mening van autochtonen over allochtonen. Dit betekent dat wanneer een autochtoon in een buurt woont met een hoge etnische heterogeniteit, ze een positievere mening hebben over allochtonen dan autochtonen die in een buurt wonen met een lagere etnische heterogeniteit. Deze bevindingen liggen in de lijn der verwachting op basis van eerder literatuuronderzoek over de contacthypothese van Allport.

De derde hypothese die beantwoord moet worden, is de volgende: *contact met mensen van een andere etniciteit in de buurt zorgt voor een positief effect tussen etnische heterogeniteit in de buurt en de mening over allochtone groepen.* Voor deze hypothese is ondersteuning gevonden, want uit de resultaten blijkt dat het positieve effect tussen de mate van etnische heterogeniteit in de buurt en de mening over andere etnische groepen afneemt door de mate van *contact met allochtonen* in de buurt aan het model toe te voegen. De etnische heterogeniteit in de buurt heeft ook een significant effect op de mate van contact die autochtonen hebben met mensen van allochtone groepen. Hoewel de mate van contact met allochtone groepen niet volledig de positieve relatie tussen etnische heterogeniteit en de mening over allochtonen verklaart, is dit wel gedeeltelijk het geval. Daarom is dan ook sprake van een partieel mediërend effect. Ook blijkt uit de resultaten dat de mate van contact met mensen van

een andere etnische groep in de buurt een positieve invloed heeft op de mening die mensen hebben over een andere etnische groep. Dit betekent dat, naarmate mensen meer contact hebben met mensen van andere groepen in de buurt, zij positiever denken over mensen van andere etnische groepen. Hiermee is dus een partieel mediërend effect van contact gevonden, wat overeenkomt met voorgaand literatuur onderzoek.

De uiteindelijk te beantwoorden onderzoeksvraag luidt als volgt: *Wat is de invloed van etnische heterogeniteit in de Nederlandse buurt op de mening van autochtonen over leden van allochtone groepen en wordt deze relatie verklaard door de mate van contact met mensen van allochtone groepen in de Nederlandse buurt?* Het antwoord hierop is dat in dit onderzoek bewijs is gevonden voor een positief effect van etnische heterogeniteit in de buurt op de mening van autochtonen over allochtonen. Dit positieve effect blijkt uit dit onderzoek deels verklaard te kunnen worden door de mate waarin mensen contact hebben met allochtonen in de buurt. Wanneer de mate van dit contact groter is, denken de autochtone inwoners positiever over allochtonen dan mensen die weinig contact hebben met allochtone buurtgenoten.

Het concept dat wordt gemeten in de analyses, is de 'mening over allochtone groepen'. Dit concept wordt gemeten met behulp van een schaal die is samengesteld uit vragen die meten wat mensen er bijvoorbeeld van zouden vinden als een Marokkaans, Turks of Antilliaans persoon met hun zoon of dochter zou trouwen, naast hen zou komen wonen of hun baas zou worden op het werk. Dit soort vragen zijn bij elkaar gevoegd. Echter, het is niet met zekerheid te zeggen dat de drie verschillende soorten vragen over drie verschillende groepen het concept 'mening over allochtone groepen' feilloos meten. Het databestand waaruit de data afkomstig zijn, bevatte geen uitgebreid aantal vragen over de mening van individuen over andere groepen. Mogelijk wordt het concept 'mening over allochtone groepen' daardoor niet volledig gemeten. Een vervolgonderzoek, met een andere weergave van het concept 'mening over allochtone groepen', kan daarom interessant zijn. Dan kan worden bekeken of dezelfde resultaten gevonden worden als andere vragen over de mening worden gesteld. Ook is het belangrijk om te bedenken dat ook 15-jarigen de vragenlijst hebben ingevuld. Het is de vraag of zij wel een goed oordeel kunnen geven over de gestelde vragen of dat ze daar te jong voor zijn.

De voor dit onderzoek gebruikte dataset is betrouwbaar en bevat data van veel respondenten. De NELLS-data komen echter voornamelijk uit de grote steden in Nederland. Dit zou problemen kunnen veroorzaken voor de generaliseerbaarheid. In de dataset bestaat namelijk een 'oversampling' van Turkse en Marokkaanse personen, doordat veel gebruikgemaakt is van data uit grote steden. Het zou kunnen dat in kleinere dorpen andere effecten bestaan dan in grote steden. In grote steden komen mensen veelal meer in aanraking met mensen van andere etnische groepen en dit kan ervoor zorgen dat mensen bij voorbaat al een positievere mening hebben over die andere groepen. Ook is voor de gebruikte dataset eigenlijk een multilevel-analyse nodig. De reden hiervoor is dat de ondervraagde mensen in buurten wonen waarin elke buurtbewoner dezelfde score heeft op etnische heterogeniteit. Omdat in dit onderzoek geen sprake is van een multilevel-analyse, kan niet met zekerheid gezegd worden of de resultaten betrouwbaar zijn. De waarnemingen zijn namelijk niet onafhankelijk.

Nederlandse inwoners geven in dit onderzoek aan hoe zij denken over allochtone groepen en hoeveel contact ze hebben met allochtone groepen. In dit onderzoek is geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende etnische minderheidsgroepen. Hiervoor is gekozen omdat voor dat onderscheid verschillende afhankelijke variabelen aangemaakt zouden moeten worden. Daarbij zou elke etnische groep een afhankelijke variabele moeten zijn en dan zou elk effect van etnische heterogeniteit op de mening van een specifieke groep gemeten kunnen worden. Hiervoor zou het onderzoek te omvangrijk worden. Voor vervolgonderzoek kan het interessant zijn om te onderzoeken of tussen de groepen verschillen zitten. Dan kan worden onderzocht of autochtonen bijvoorbeeld een positievere mening hebben over Antillianen dan over Marokkanen, en als dit zo is, waar dit verschil dan door wordt veroorzaakt. Belangrijk is in ieder geval dat nu vastgelegd is dat etnische heterogeniteit in de buurt een positief significant effect heeft op de mening van mensen van een andere groep. Het stimuleren van etnische heterogeniteit zou dan ook een goede manier zijn om ervoor te zorgen dat mensen een meer positieve mening ontwikkelen over mensen van andere etnische groepen. Contact heeft ook een positieve invloed op de mening van autochtonen over allochtonen. Het is dan ook misschien een goed idee om contact tussen autochtonen en allochtonen in wijken te bevorderen, bijvoorbeeld door middel van wijkactiviteiten.

6. Literatuurlijst

- Beierlein, C., Kuntz, A., & Davidov, E. (2016). Universalism, conservation and attitudes toward minority groups. *Social Science Research*, 58, 68–79.
<https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2016.02.002>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022, 16 februari). *Hoeveel mensen met een migratieachtergrond wonen in Nederland?* Geraadpleegd op 3 april 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-mensen-met-een-migratieachtergrond-wonen-in-nederland->
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022, 15 juli). *Wat verstaat het CBS onder een allochtoon?* Geraadpleegd op 15 juli van <https://www.cbs.nl/nl-nl/faq/specifiek/wat-verstaat-het-cbs-onder-een-allochtoon->
- Côté, R. R., & Erickson, B. H. (2009). Untangling the Roots of Tolerance. *American Behavioral Scientist*, 52(12), 1664–1689. <https://doi.org/10.1177/0002764209331532>
- Dawkins, C. J. (2008). Outlook: Two views on Robert D. Putnam’s “E Pluribus Unum: Diversity and community in the twenty-first century the 2006 Johan Skytte prize lecture”: Reflections on diversity and social capital: A critique of Robert D. Putnam’s “E Pluribus Unum: Diversity and community in the twenty-first century the 2006 Johan Skytte prize lecture”. *Housing Policy Debate*, 19(1), 207–217. <https://doi.org/10.1080/10511482.2008.9521631>
- Forrest, R. & Kearns, A. (2001) Social Cohesion, Social Capital and the Neighbourhood. *Urban Studies*, 38(12), 2125-2143.
- Gijsberts, M., Van der Meer, T., & Dagevos, J. (2011). ‘Hunkering Down’ in Multi-Ethnic Neighbourhoods? The Effects of Ethnic Diversity on Dimensions of Social Cohesion. *European Sociological Review*, 28(4), 527–537. <https://doi.org/10.1093/esr/jcr022>
- Gijsberts, M., & Dagevos, J. (2004). Concentratie en wederzijdse beeldvorming tussen autochtonen en allochtonen. *Migrantenstudies*. 20. 145-168.
- Meuleman, B., Davidov, E., & Billiet, J. (2009). Changing attitudes toward immigration in Europe, 2002–2007: A dynamic group conflict theory approach. *Social Science Research*, 38(2), 352–365. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2008.09.006>

- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2014). *Kernwaarden van de Nederlandse samenleving*. Geraadpleegd op 20 mei 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2014/05/21/kernwaarden-nederland>
- Paluck, E. L., Green, S. A., & GREEN, D. P. (2018). The contact hypothesis re-evaluated. *Behavioural Public Policy*, 3(02), 129–158. <https://doi.org/10.1017/bpp.2018.25>
- Pettigrew, T & Tropp, L. (2008). Allport's Intergroup Contact Hypothesis: Its History and Influence. *On The Nature of Prejudice: Fifty Years After Allport*, (1), 262 – 277.
- Semyonov, M., & Glikman, A. (2008). Ethnic Residential Segregation, Social Contacts, and Anti-Minority Attitudes in European Societies. *European Sociological Review*, 25(6), 693–708. <https://doi.org/10.1093/esr/jcn075>
- Tolsma, J., and T.W.G. van der Meer. 2018. "Trust and Contact in Diverse Neighbourhoods: An Interplay of Four Ethnicity Effects." *Social Science Research*, 73 (1), 92–106. doi:10.1016/j.ssresearch.2018.04.003.
- Van Dale. (z.d.). allochtoon. In *Van Dale*. Geraadpleegd op 8 juli 2022, van <https://www.vandale.nl/gratiswoordenboek/nederlands/betekenis/allochtoon#.YtUC8i2iEXo>
- Van Dale. (z.d.). Autochtoon. In *Van Dale*. Geraadpleegd op 8 juli 2022, van <https://www.vandale.nl/gratiswoordenboek/nederlands/betekenis/autochtoon#.YtUDdC2iEXo>

Bijlage 1

In deze bijlage zijn de verdelingen van de oorspronkelijke variabelen te zien. De operationalisaties die hierna zijn uitgevoerd om tot de nieuwe variabele te komen zullen ook besproken worden in de bijlage. Bij het bespreken van de oorspronkelijke variabelen zitten de cases met missende waarden niet meer in data. Bij het laten zien van de verdeling van de uiteindelijke variabele zijn deze missende waarden er dan ook uit gehaald. De syntax die gebruikt is voor het weg filteren van alle cases met missende waarden zal ik hieronder plaatsen.

```
COMPUTE m1=0.
IF MISSING(ContactNietWesters) m1=1.
COMPUTE m2=0.
IF MISSING(MeningNietWesters) m2=1.
COMPUTE m3=0.
IF MISSING(Onderwijs3) m3=1.
COMPUTE m4=0.
IF MISSING(Geslacht) m4=1.
COMPUTE m5=0.
IF MISSING(w1cage) m5=1.
COMPUTE m6=0.
IF MISSING(w1sce1) m6=1.
COMPUTE m7=0.
IF MISSING(Etnischeheterogeniteit) m7=1.
COMPUTE m8=0.
IF MISSING(w1cethnic) m8=1.
* Maak nu een somscore van de indicatoren die aangeeft hoeveel missing scores elke respondent heeft.
COMPUTE miss = m1+m2+m3+m4+m5+m6+m7+m8.
EXECUTE.
```

```
SORT CASES BY miss(A).
```

**Missing cases Deselecteren.*

```
USE ALL.
COMPUTE filter_$=(miss < 1 & w1cethnic >= 9).
VARIABLE LABELS filter_$ 'miss < 1 & w1cethnic >= 7 (FILTER)'.
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS filter_$ (f1.0).
FILTER BY filter_$.
EXECUTE.
```

Variabele “etniciteit”

De originele variabele w1cethnic liet de etnische afkomst van individuen zien. In dit onderzoek is het belangrijk om de mening van Nederlanders tegenover allochtonen te identificeren en daarom zijn alle mensen zonder een Nederlandse afkomst uit de dataset gefilterd. Dit is gedaan met de volgende syntax:

```
DATASET ACTIVATE DataSet1.  
USE ALL.  
COMPUTE filter_$=(w1cethnic >= 9).  
VARIABLE LABELS filter_$ 'w1cethnic >= 9 (FILTER)'.  
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.  
FORMATS filter_$ (f1.0).  
FILTER BY filter_$.  
EXECUTE.
```

Controlevariabelen

Geslacht

Deze variabele laat geslacht zien. De verhouding mannen en vrouwen is redelijk gelijk verdeeld zoals te zien is in deze tabel.

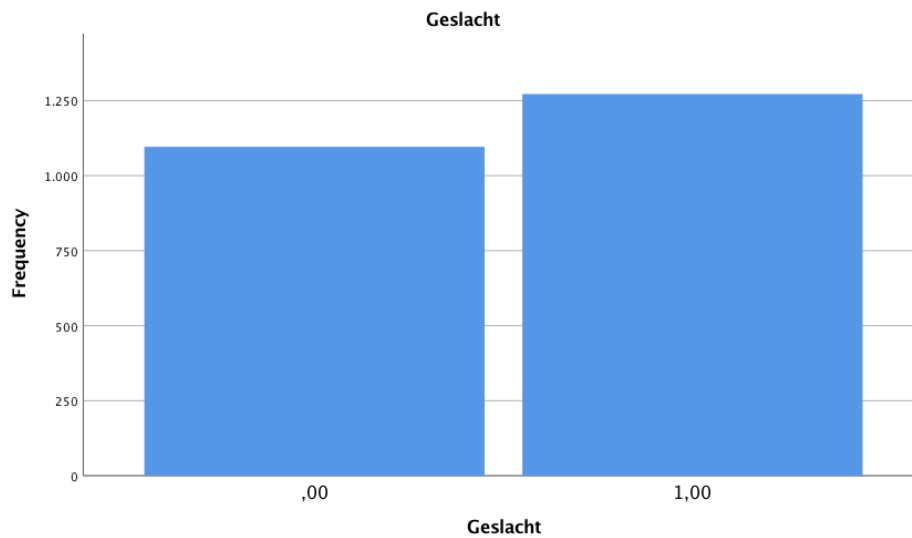
```
FREQUENCIES VARIABLES=w1csex  
/ORDER=ANALYSIS.
```

		sample geslacht rp			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	man	1194	46,7	46,7	46,7
	vrouw	1362	53,3	53,3	100,0
	Total	2556	100,0	100,0	

Ik heb de variabele gehercodeerd naar een dummy waarbij man = 0 en vrouw = 1. De nieuwe verdeling van de variabele zonder de missende waarden in de dataset is hieronder te zien. Zoals te zien in onderstaande tabel verandert er bijna niks aan de verdeling tussen mannen en vrouwen door het verwijderen van de cases met missende waarden. Het percentage vrouwen wordt iets groter en het percentage mannen iets kleiner.

```
RECODE w1csex (1=0) (2=1) INTO Geslacht.  
EXECUTE.
```

		Geslacht			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	man	1096	46,3	46,3	46,3
	vrouw	1272	53,7	53,7	100,0
	Total	2368	100,0	100,0	

Leeftijd

Deze variabele laat de leeftijd zien van de respondenten. De leeftijd van alle respondenten ligt tussen de 14 en de 47. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 31 jaar.

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=w1cage
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=w1cage
/STATISTICS=MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN
/ORDER=ANALYSIS.
```

Statistics

age at time of interview

N	Valid	2556
	Missing	0
Mean		31,68
Median		33,00
Minimum		14
Maximum		47

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
age at time of interview	2556	14	47	31,68	9,073
Valid N (listwise)	2556				

De nieuwe verdeling van de variabele zonder de missende waarden in de dataset is hieronder te zien. Door het verwijderen van de missende waarden verandert er bijna niks aan de gemiddelde leeftijd.

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
age at time of interview	2368	14	47	31,77	9,003
Valid N (listwise)	2368				

Variabele politieke oriëntatie

De variabele politieke opvatting is een continue variabele die loopt van 0 naar 10. Deze variabele laat zien waar de respondenten zichzelf plaatsen op de politieke schaal. In de tabel is te zien dat de meeste mensen zichzelf een score van 5 geven op de politieke schaal van links naar rechts. Dit is een vrij gemiddelde score.

```
FREQUENCIES VARIABLES= w1sce1  
/STATISTICS=MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN  
/ORDER=ANALYSIS.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES= w1sce1/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN  
/BARChart FREQ  
/ORDER=ANALYSIS.
```

Statistics

politieke opvatting

N	Valid	2446
	Missing	110
Mean		6,17
Median		6,00
Minimum		1
Maximum		11

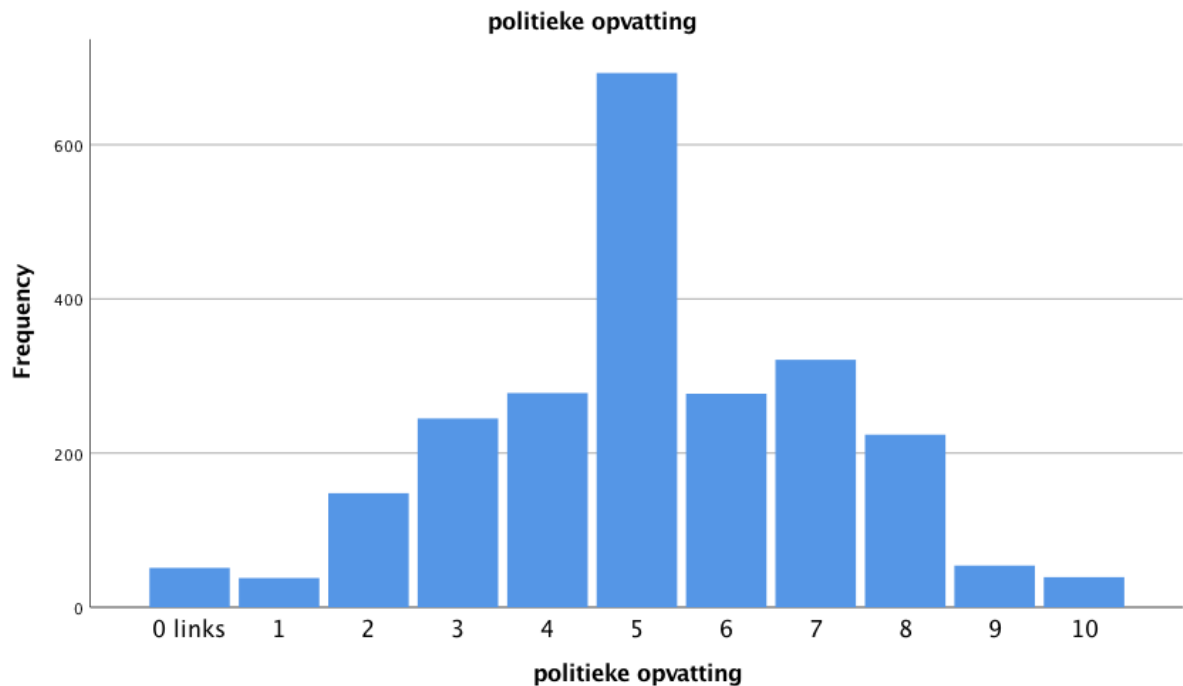
politieke opvatting

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 links	54	2,1	2,2	2,2
	1	38	1,5	1,6	3,8
	2	151	5,9	6,2	9,9
	3	254	9,9	10,4	20,3
	4	280	11,0	11,4	31,8
	5	721	28,2	29,5	61,2
	6	283	11,1	11,6	72,8
	7	335	13,1	13,7	86,5
	8	229	9,0	9,4	95,9
	9	56	2,2	2,3	98,2
	10	45	1,8	1,8	100,0
Total		2446	95,7	100,0	
Missing	System	110	4,3		
Total		2556	100,0		

De nieuwe verdeling van de variabele zonder de missende waarden in de dataset is hieronder te zien. De score 5 is nog steeds de categorie die het meeste is gekozen.

politieke opvatting

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 links	51	2,2	2,2	2,2
	1	38	1,6	1,6	3,8
	2	148	6,3	6,3	10,0
	3	245	10,3	10,3	20,4
	4	278	11,7	11,7	32,1
	5	693	29,3	29,3	61,4
	6	277	11,7	11,7	73,1
	7	321	13,6	13,6	86,6
	8	224	9,5	9,5	96,1
	9	54	2,3	2,3	98,4
	10	39	1,6	1,6	100,0
Total		2368	100,0	100,0	

Variabele opleidingsniveau

Deze variabele bestaat uit meerdere losse items. De vraag die bij de items hoort is de volgende: Heb je de volgende opleiding afgerond met een diploma? De losse items zijn de volgende: *w1fa23b02* - lagere school, *w1fa23b03* - ibo, vmbo kb/bbl, *w1fa23b04* - mavo, vmbotl, *w1fa23b05* - havo, *w1fa23b06* - vwo/gymnasium, *w1fa23b07* - mbokort (kmbo), primair, *w1fa23b08* - mbotussen/lang secundair, *w1fa23b09* - hbo, *w1fa23b10* - universiteit, *w1fa23b11* - universiteit master, *w1fa23b12* - Promotietraject, *w1fa23b13* - buitenlandseopleiding laag, *w1fa23b14* - buitenlandseopleiding middel en *w1fa23b15* - buitenlandseopleiding hoog. Hieronder staan de verdelingen van alle losse items.

```
FREQUENCIES VARIABLES=w1fa23b02 w1fa23b03 w1fa23b04 w1fa23b05 w1fa23b06 w1fa23b07
w1fa23b08
w1fa23b09 w1fa23b10 w1fa23b12 w1fa23b11 w1fa23b13 w1fa23b14 w1fa23b15
/ORDER=ANALYSIS.
```

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? mavo, vmbo-tl

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	790	30,9	92,3	92,3
	nee	66	2,6	7,7	100,0
	Total	856	33,5	100,0	
Missing	System	1700	66,5		
Total		2556	100,0		

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? havo

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	511	20,0	81,2	81,2
	nee	118	4,6	18,8	100,0
	Total	629	24,6	100,0	
Missing	System	1927	75,4		
Total		2556	100,0		

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? vwo/gymnasium

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	380	14,9	80,9	80,9
	nee	90	3,5	19,1	100,0
	Total	470	18,4	100,0	
Missing	System	2086	81,6		
Total		2556	100,0		

**heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? mbo-kort (kmbo),
primair leerli**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	269	10,5	78,7	78,7
	nee	73	2,9	21,3	100,0
	Total	342	13,4	100,0	
Missing	System	2214	86,6		
Total		2556	100,0		

**heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? mbo-tussen/lang
(mbo), secundai**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	764	29,9	85,3	85,3
	nee	132	5,2	14,7	100,0
	Total	896	35,1	100,0	
Missing	System	1660	64,9		
Total		2556	100,0		

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? hbo

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	573	22,4	73,7	73,7
	nee	204	8,0	26,3	100,0
	Total	777	30,4	100,0	
Missing	System	1779	69,6		
Total		2556	100,0		

**heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? universiteit
(bachelor)**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	85	3,3	49,7	49,7
	nee	86	3,4	50,3	100,0
	Total	171	6,7	100,0	
Missing	System	2385	93,3		
Total		2556	100,0		

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? Promotietraject

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	14	,5	63,6	63,6
	nee	8	,3	36,4	100,0
	Total	22	,9	100,0	
Missing	System	2534	99,1		
Total		2556	100,0		

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? universiteit (master, doctoraal)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	169	6,6	76,8	76,8
	nee	51	2,0	23,2	100,0
	Total	220	8,6	100,0	
Missing	System	2336	91,4		
Total		2556	100,0		

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? buitenlandse opleiding, niet go

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	2	,1	100,0	100,0
Missing	System	2554	99,9		
Total		2556	100,0		

heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? buitenlandse opleiding, niet go

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	8	,3	80,0	80,0
	nee	2	,1	20,0	100,0
	Total	10	,4	100,0	
Missing	System	2546	99,6		
Total		2556	100,0		

**heeft u deze opleiding met een diploma afgerond? buitenlandse
opleiding, niet go**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ja	9	,4	81,8	81,8
	nee	2	,1	18,2	100,0
	Total	11	,4	100,0	
Missing	System	2545	99,6		
Total		2556	100,0		

Deze variabelen zijn gecodeerd als een dummy variabele die meet of de opleiding wel of niet met een diploma is afgerond. Van deze losse dummy variabelen is een ordinale categorische variabele gemaakt waarbij de opleidingen 1 tot en met 14 zijn gecodeerd. Hierna is de categorische variabele nog onderverdeeld in 3 categorieën namelijk: laag (1), midden (2), hoog (3).

IF (w1fa23b02=1) Onderwijs=1.
 IF (w1fa23b03=1) Onderwijs=2.
 IF (w1fa23b04=1) Onderwijs=3.
 IF (w1fa23b05=1) Onderwijs=4.
 IF (w1fa23b06=1) Onderwijs=5.
 IF (w1fa23b07=1) Onderwijs=6.
 IF (w1fa23b08=1) Onderwijs=7.
 IF (w1fa23b09=1) Onderwijs=8.
 IF (w1fa23b10=1) Onderwijs=9.
 IF (w1fa23b11=1) Onderwijs=10.
 IF (w1fa23b12=1) Onderwijs=11.
 IF (w1fa23b13=1) Onderwijs=12.
 IF (w1fa23b14=1) Onderwijs=13.
 IF (w1fa23b15=1) Onderwijs=14.
 EXECUTE.

RECODE Onderwijs (1=1) (2=1) (3=1) (4=2) (5=2) (6=1) (7=2) (8=3) (9=3) (10=3) (12=1) (11=3)
 (13=2)
 (14=3) INTO Onderwijs3.
 EXECUTE.

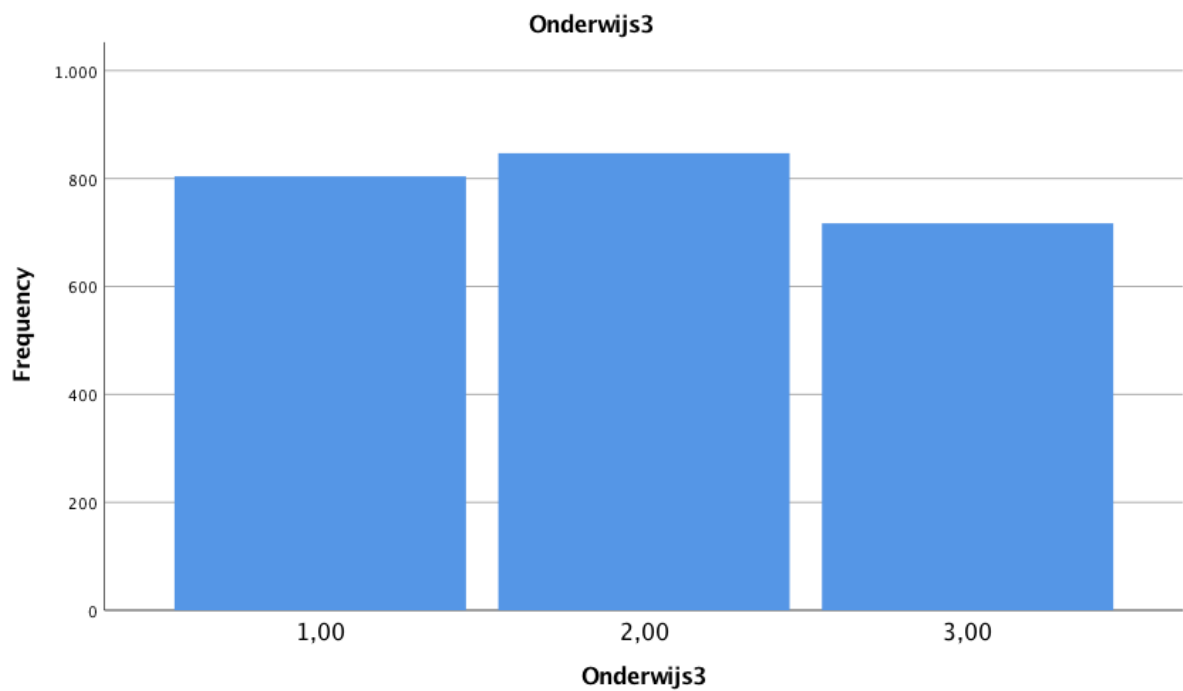
De verdeling van de nieuwe variabele met 3 categorieën is hier onder te zien in een tabel en een staafdiagram. Hierbij zijn de cases met missende waarden al uit de dataset gehaald. In deze tabel en staafdiagram is te zien dat de grootste groep respondenten laagopgeleid zijn.

FREQUENCIES VARIABLES=Onderwijs3

/BARCHART FREQ

/ORDER=ANALYSIS.

		Onderwijs3			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	laag	804	34,0	34,0	34,0
	midde	847	35,8	35,8	69,7
	n				
	hoog	717	30,3	30,3	100,0
Total		2368	100,0	100,0	

Variabelen hoofdeffect en mediatie-effect

Variabele etnische heterogeniteit

Deze variabele laat het percentage etnische heterogeniteit zien binnen de buurt.

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=w1cdistrict2009P_N_W_AL  
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=w1cdistrict2009P_N_W_AL  
/STATISTICS=MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN  
/ORDER=ANALYSIS.
```

Statistics

% Non-Western ethnic origin

N	Valid	2556
	Missing	0
Mean		9,44
Median		6,00
Minimum		0
Maximum		85

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
% Non-Western ethnic origin	2556	,00	,85	,0944	,09537
Valid N (listwise)	2556				

De nieuwe verdeling zonder de missende waarden is in de tabel hieronder te zien. In de staafdiagram is te zien dat de wijken met een hele hoge etnische heterogeniteit in de minderheid zijn.

```
COMPUTE Etnischeheterogeniteit=w1cdistrict2009P_N_W_AL / 100.
```

```
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES= Etnischeheterogeniteit  
/STATISTICS=MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN  
/ORDER=ANALYSIS.
```


Statistics

Etnischeheterogeniteit

N	Valid	2368
	Missing	0
Mean		,0936
Median		,0600
Minimum		,00
Maximum		,81

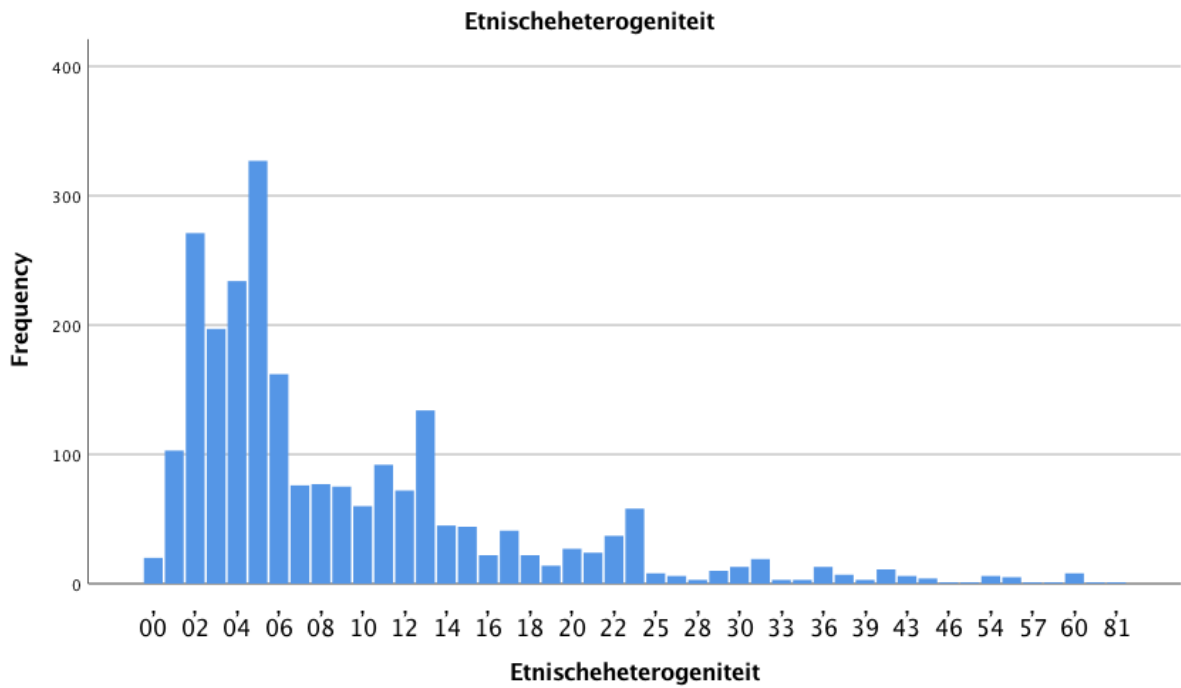
Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
% Non-Western ethnic origin	2368	,00	,81	,0936	,09381
Valid N (listwise)	2368				

FREQUENCIES VARIABLES=Etnischeheterogeniteit

/BARChart FREQ

/ORDER=ANALYSIS.

Variabele: Mening over allochtone groep

Deze variabele meet de houding tegenover allochtone groepen. Deze variabele is in verschillende stappen gemaakt:

Eerst is er een variabele gemaakt die de houding tegenover andere groepen meet. Deze variabele bestaat uit de losse items: *w1sce23a* - problem with s.o. of Marrocan origin: become your boss, *w1sce23b* - problem with s.o. of Marrocan origin: move next door, *w1sce23c* - problem with s.o. of Marrocan origin: marry your son/daughter, *w1sce22a* - problem with s.o. of Turkish origin: become your boss, *w1sce22b* - problem with s.o. of Turkish origin: move next door, *w1sce22c* - problem with s.o. of Turkish origin: marry your son/daughter, *w1sce24a* - problem with s.o. of Antillian origin: become your boss, *w1sce24b* - problem with s.o. of Antillian origin: move next door en *w1sce24c* - problem with s.o. of Antillian origin: marry your son/daughter. Deze variabele meet dus eigenlijk de mening die de respondent heeft over allochtonen groepen. Deze variabele heet nu *MeningNietWesters*.

Hieronder zijn eerst alle verdelingen te zien van de losse items. De losse variabelen zijn ordinaal gecodeerd en hebben 3 antwoord categorieën namelijk: Helemaal geen probleem (1), Geen probleem (2) en Wel een probleem (3).

```
FREQUENCIES VARIABLES=w1sce23a w1sce23b w1sce23c w1sce22a w1sce22b w1sce22c  
w1sce24a w1sce24b  
w1sce24c  
/ORDER=ANALYSIS.
```

iemand van marokkaanse herkomst uw baas zou worden op het werk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	797	31,2	32,5	32,5
	geen probleem	1314	51,4	53,5	86,0
	wel een probleem	345	13,5	14,0	100,0
	Total	2456	96,1	100,0	
Missing	System	100	3,9		
Total		2556	100,0		

iemand van marokkaanse herkomst naast u zou komen wonen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	784	30,7	31,9	31,9
	geen probleem	1294	50,6	52,7	84,6
	wel een probleem	378	14,8	15,4	100,0
	Total	2456	96,1	100,0	
Missing	System	100	3,9		
Total		2556	100,0		

iemand van marokkaanse herkomst met uw dochter of zoon zou trouwen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	404	15,8	16,5	16,5
	geen probleem	1007	39,4	41,1	57,5
	wel een probleem	1041	40,7	42,5	100,0
	Total	2452	95,9	100,0	
Missing	System	104	4,1		
Total		2556	100,0		

iemand van turkse herkomst uw baas zou worden op het werk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	855	33,5	34,8	34,8
	geen probleem	1371	53,6	55,8	90,6
	wel een probleem	231	9,0	9,4	100,0
	Total	2457	96,1	100,0	
Missing	System	99	3,9		
Total		2556	100,0		

iemand van turkse herkomst naast u zou komen wonen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	878	34,4	35,7	35,7
	geen probleem	1350	52,8	55,0	90,7
	wel een probleem	228	8,9	9,3	100,0
	Total	2456	96,1	100,0	
Missing	System	100	3,9		
Total		2556	100,0		

iemand van turkse herkomst met uw dochter of zoon zou trouwen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	460	18,0	18,8	18,8
	geen probleem	1121	43,9	45,7	64,5
	wel een probleem	872	34,1	35,5	100,0
	Total	2453	96,0	100,0	
Missing	System	103	4,0		
Total		2556	100,0		

iemand van surinaamse of antilliaanse herkomst uw baas zou worden op het werk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	829	32,4	33,8	33,8
	geen probleem	1401	54,8	57,0	90,8
	wel een probleem	226	8,8	9,2	100,0
	Total	2456	96,1	100,0	
Missing	System	100	3,9		
Total		2556	100,0		

iemand van surinaamse of antilliaanse herkomst naast u zou komen wonen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	812	31,8	33,1	33,1
	geen probleem	1415	55,4	57,6	90,7
	wel een probleem	229	9,0	9,3	100,0
	Total	2456	96,1	100,0	
Missing	System	100	3,9		
Total		2556	100,0		

iemand van surinaamse of antilliaanse herkomst met uw dochter of zoon zou trouwe

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	helemaal geen probleem	470	18,4	19,2	19,2
	geen probleem	1222	47,8	49,8	69,0
	wel een probleem	760	29,7	31,0	100,0
	Total	2452	95,9	100,0	
Missing	System	104	4,1		
Total		2556	100,0		

Ook zijn de schalen omgedraaid. Deze operationalisaties zorgen voor de volgende syntax output:

```
RECODE w1sce23a w1sce23b w1sce23c w1sce22a w1sce22b w1sce22c w1sce24a w1sce24b
w1sce24c (1=3) (2=2)
(3=1) INTO MarokkaanseBaas MarokkaanseBuur MarokkaanseTrouwen TurkseBaas TurkseBuur
TurkseTrouwen SurinaamseBaas SurinaamseBuur SurinaamseTrouwen.
EXECUTE.
```

```
COMPUTE
MeningNietWesters=MEAN(MarrokaanseBaas,MarrokaanseBuur,MarrokaanseTrouwen,TurkseBaas,
TurkseBuur,TurkseTrouwen,SurinaamseBaas,SurinaamseBuur,SurinaamseTrouwen).
EXECUTE.
```

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=MeningNietWesters
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
MeningNietWesters	2368	1,00	3,00	2,0918	,55965
Valid N (listwise)	2368				

Variabele: Contact met andere groep

Deze variabele meet de hoeveelheid contact met allochtonen. Deze variabele is samengesteld uit verschillende losse items: w1scb18b – contact in neighbourhood: Turkish origin, w1scb18c – contact in neighbourhood: Marrocan origin, w1scb18d – contact in neighbourhood: Surinamese/Antillian origin, w1scb18e – contact in neighbourhood: other non-Western origin.

FREQUENCIES VARIABLES=w1scb18b w1scb18c w1scb18d w1scb18e
/ORDER=ANALYSIS.

contact in de buurt: turkse herkomst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	(bijna) elke dag	97	3,5	3,6	3,6
	een of meerdere keren per week	189	6,8	7,1	10,7
	een aantal keer per maand	206	7,4	7,7	18,4
	ongeveer één keer per maand	166	6,0	6,2	24,6
	een aantal keren per jaar	196	7,0	7,3	31,9
	ongeveer één keer per jaar	133	4,8	5,0	36,8
	nooit	1692	60,8	63,2	100,0
	Total	2679	96,2	100,0	
Missing	System	106	3,8		
Total		2785	100,0		

contact in de buurt: marokkaanse herkomst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	(bijna) elke dag	87	3,1	3,2	3,2
	een of meerdere keren per week	149	5,4	5,6	8,8
	een aantal keer per maand	187	6,7	7,0	15,8
	ongeveer één keer per maand	139	5,0	5,2	21,0
	een aantal keren per jaar	202	7,3	7,5	28,5
	ongeveer één keer per jaar	122	4,4	4,6	33,1
	nooit	1793	64,4	66,9	100,0
	Total	2679	96,2	100,0	
Missing	System	106	3,8		
Total		2785	100,0		

contact in de buurt: surinaams/antiliaanse herkomst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	(bijna) elke dag	73	2,6	2,7	2,7
	een of meerdere keren per week	149	5,4	5,6	8,3
	een aantal keer per maand	198	7,1	7,4	15,7
	ongeveer één keer per maand	137	4,9	5,1	20,8
	een aantal keren per jaar	195	7,0	7,3	28,0
	ongeveer één keer per jaar	120	4,3	4,5	32,5
	nooit	1810	65,0	67,5	100,0
	Total	2682	96,3	100,0	
Missing	System	103	3,7		
Total		2785	100,0		

contact in de buurt: andere niet-westerse herkomst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	(bijna) elke dag	107	3,8	4,0	4,0
	een of meerdere keren per week	209	7,5	7,8	11,8
	een aantal keer per maand	225	8,1	8,4	20,2
	ongeveer één keer per maand	158	5,7	5,9	26,1
	een aantal keren per jaar	242	8,7	9,0	35,1
	ongeveer één keer per jaar	153	5,5	5,7	40,8
	nooit	1585	56,9	59,2	100,0
	Total	2679	96,2	100,0	
Missing	System	106	3,8		
Total		2785	100,0		

Deze losse variabelen zijn Ordinaal gecodeerd in 7 antwoordcategorieën namelijk: (Bijna) elke dag (1), Een of meerdere keren per week (2), Een aantal keer per maand (3), Ongeveer een keer per maand (4), Een aantal keren per jaar (5), Ongeveer een keer per jaar (6), Nooit (7). Deze variabelen zijn eerst de andere kant op gecodeerd zodat de score antwoorden oplopen. Daarna zijn de variabelen samengevoegd tot de variabele ContactNietWesters.

RECODE w1scb18b w1scb18c w1scb18d w1scb18e (1=7) (2=6) (3=5) (4=4) (5=3) (6=2) (7=1) (8=SYSMIS)

INTO ContactTurk ContactMarrokaan ContactSurinaam ContactAndereNietWesters.

EXECUTE.

COMPUTE

ContactNietWesters=MEAN(ContactTurk,ContactMarrokaan,ContactSurinaam,ContactAndereNietWesters).

EXECUTE.

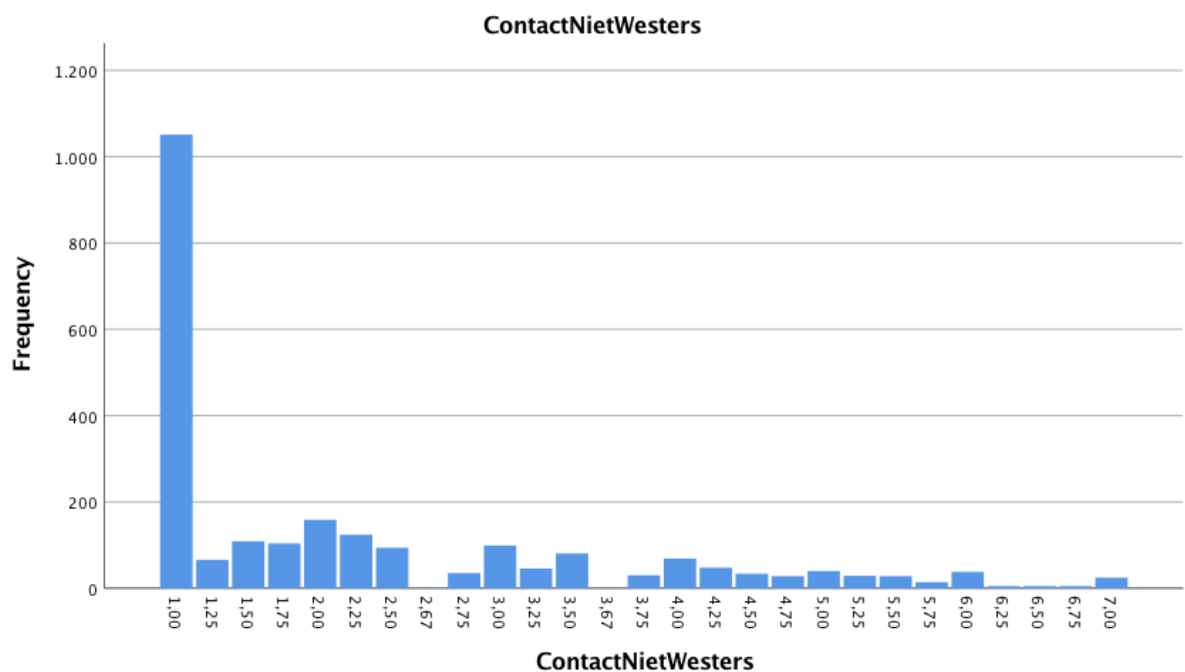
De nieuwe variabele *ContactNietWesters* wordt hieronder weergegeven in beschrijvende tabellen en een staafdiagram. In deze nieuwe weergave van de nieuwe variabele zijn de cases met missende waarden verwijderd.

DESCRIPTIVES VARIABLES= ContactNietWesters
 /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

FREQUENCIES VARIABLES= ContactNietWesters
 /BARCHART FREQ
 /ORDER=ANALYSIS.

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ContactNietWesters	2368	1,00	7,00	2,1577	1,48915
Valid N (listwise)	2368				

Betrouwbaarheidsanalyse van de schalen

Het is belangrijk om te controleren of de schalen die samengevoegd zijn bij de variabelen *mening over allochtone groep* en *contact met andere groep* uit variabelen bestaat die goed bij elkaar passen. Om deze reden is er een betrouwbaarheidsanalyse uitgevoerd waarbij de Cronbachsalphage gemeten wordt.

Betrouwbaarheidsanalyse van de schaal die de 'Mening over niet-westerse inwoners' meet.

RELIABILITY

/VARIABLES=w1sce23a w1sce23b w1sce23c w1sce22a w1sce22b w1sce22c w1sce24a w1sce24b w1sce24c
 /SCALE('ALL VARIABLES') ALL

/MODEL=ALPHA.

Reliability Statistics

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,952	9

Betrouwbaarheidsanalyse van de schaal die het 'Contact met niet-westerse inwoners' meet.

RELIABILITY

/VARIABLES=w1scb18b w1scb18c w1scb18e w1scb18d

/SCALE('ALL VARIABLES') ALL

/MODEL=ALPHA.

Reliability Statistics

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,834	4

Bijlage 2

Om de hypothesen en de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn er verschillende lineaire regressieanalyses uitgevoerd. Hierbij is eerst een model aangemaakt waar alle controlevariabelen zijn toegevoegd. In het tweede model is de onafhankelijke variabele *etnische heterogeniteit* toegevoegd om te bekijken of deze variabele een effect heeft op de afhankelijke variabele *Mening over allochtone groepen*. Hierna is een derde regressiemodel gemaakt waarbij bekeken wordt of de onafhankelijke variabele *etnische heterogeniteit* invloed heeft op de mediatievariabele *contact met allochtone groepen*. Dit effect moet namelijk aanwezig zijn wil je kunnen spreken van een mediatie-effect. Na het vaststellen van dit effect is er gekeken naar een vierde model waarbij de mediatievariabele is toegevoegd aan model twee. Het toevoegen van deze mediatievariabele is belangrijk omdat zo gekeken kan worden of het effect van de onafhankelijke variabele *etnische heterogeniteit* op de afhankelijke variabele *mening over allochtone groep* ook wegvalt. De syntax en de bijbehorende relevante output van de modelanalyses zijn hier onder te vinden.

Modelanalyse

Modelanalyse model 1

*Model 1.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT MeningNietWesters

/METHOD=ENTER Geslacht w1cage w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/RESIDUALS DURBIN

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	,367 ^a	,135	,133	,52107	1,981

a. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

b. Dependent Variable: MeningNietWesters

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	100,036	5	20,007	73,687	,000 ^b
	Residual	641,321	2362	,272		
	Total	741,357	2367			

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

b. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	2,611	,055		47,558	,000		
	Geslacht	,024	,022	,021	1,110	,267	,977	1,024
	age at time of interview	-,006	,001	-,097	-4,944	,000	,952	1,050
	politieke opvatting	-,079	,005	-,289	-14,907	,000	,975	1,026
	Onderwijs3=2.0	,161	,026	,138	6,254	,000	,754	1,326
	Onderwijs3=3.0	,299	,027	,246	10,927	,000	,724	1,382

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1,5031	2,6744	2,0918	,20558	2368
Residual	-1,45440	1,46678	,00000	,52052	2368
Std. Predicted Value	-2,864	2,834	,000	1,000	2368
Std. Residual	-2,791	2,815	,000	,999	2368

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Modelanalyse model 2

*Model 2.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT MeningNietWesters

/METHOD=ENTER Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/RESIDUALS DURBIN

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	,383 ^a	,147	,145	,51753	1,989

a. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, Etnischeheterogeniteit, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

b. Dependent Variable: MeningNietWesters

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	108,992	6	18,165	67,823	,000 ^b
	Residual	632,365	2361	,268		
	Total	741,357	2367			

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

b. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, Etnischeheterogeniteit, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	2,523	,057		44,561	,000		
	Etnischeheterogeniteit	,667	,115	,112	5,783	,000	,965	1,036
	Geslacht	,026	,022	,023	1,184	,236	,977	1,024

age at time of interview	-,006	,001	-,089	-4,574	,000	,948	1,055
politieke opvatting	-,076	,005	-,277	-	,000	,964	1,037
				14,326			
Onderwijs3=2.0	,153	,026	,131	5,975	,000	,752	1,330
Onderwijs3=3.0	,276	,028	,227	10,029	,000	,708	1,412

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1,4954	2,7726	2,0918	,21458	2368
Residual	-1,43702	1,46678	,00000	,51687	2368
Std. Predicted Value	-2,779	3,173	,000	1,000	2368
Std. Residual	-2,777	2,834	,000	,999	2368

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Modelanalyse model 3

*Model 3.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT ContactNietWesters

/METHOD=ENTER Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/RESIDUALS DURBIN

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	,283 ^a	,080	,078	1,43003	1,599

a. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, Etnischeheterogeniteit, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

b. Dependent Variable: ContactNietWesters

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	420,761	6	70,127	34,292	,000 ^b
	Residual	4828,227	2361	2,045		
	Total	5248,988	2367			

a. Dependent Variable: ContactNietWesters

b. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, Etnischeheterogeniteit, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)		,156		20,390	,000		
		3,190						
	Etnischeheterogeniteit	3,201	,319	,202	10,038	,000	,965	1,036
	Geslacht	-,123	,060	-,041	-2,064	,039	,977	1,024
	age at time of interview	-,021	,003	-,127	-6,271	,000	,948	1,055
	politieke opvatting	-,073	,015	-,100	-4,967	,000	,964	1,037
	Onderwijs3=2.0	-,127	,071	-,041	-1,794	,073	,752	1,330
	Onderwijs3=3.0	-,340	,076	-,105	-4,467	,000	,708	1,412

a. Dependent Variable: ContactNietWesters

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1,1996	4,6544	2,1577	,42162	2368
Residual	-3,11528	5,58575	,00000	1,42822	2368
Std. Predicted Value	-2,272	5,922	,000	1,000	2368
Std. Residual	-2,178	3,906	,000	,999	2368

a. Dependent Variable: ContactNietWesters

Modelanalyse model 4

REGRESSION

```

/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
/NOORIGIN
/DEPENDENT MeningNietWesters
/METHOD=ENTER ContactNietWesters Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1
D_onderwijs_2 D_onderwijs_3
/RESIDUALS DURBIN
/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

```

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	,399 ^a	,159	,157	,51397	1,995

a. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, ContactNietWesters, politieke opvatting, age at time of interview, Etnischeheterogeniteit, Onderwijs3=2.0

b. Dependent Variable: MeningNietWesters

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	117,918	7	16,845	63,768	,000 ^b
	Residual	623,439	2360	,264		
	Total	741,357	2367			

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

b. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, ContactNietWesters, politieke opvatting, age at time of interview, Etnischeheterogeniteit, Onderwijs3=2.0

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	2,386	,061		39,125	,000		
	ContactNietWesters	,043	,007	,114	5,813	,000	,920	1,087
	Etnischeheterogeniteit	,530	,117	,089	4,526	,000	,926	1,080
	Geslacht	,031	,021	,027	1,438	,151	,975	1,026
	age at time of interview	-,005	,001	-,075	-3,824	,000	,932	1,072
	politieke opvatting	-,073	,005	-,266	-13,759	,000	,954	1,048
	Onderwijs3=2.0	,158	,025	,136	6,226	,000	,751	1,332
	Onderwijs3=3.0	,290	,027	,239	10,588	,000	,702	1,424

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1,4655	2,8483	2,0918	,22320	2368
Residual	-1,40891	1,43992	,00000	,51321	2368
Std. Predicted Value	-2,806	3,389	,000	1,000	2368
Std. Residual	-2,741	2,802	,000	,999	2368

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Modelkwaliteit

Om erachter te komen wat de kwaliteit van het model is en hoeveel variantie het model verklaard is er gekeken naar R squared en naar de F-change. Bij de regressieanalyse zijn hierbij de modellen in blokken toegevoegd. Model 3 is hierbij bewust uitgesloten omdat dit model los staat van de andere drie modellen en alleen dient om een mediatieanalyse aan te tonen. Door het toevoegen van de modellen in blokken is in de tabel 'model summary' interessante informatie te zien. De R squared van de verschillende modellen kan hier bekeken worden maar ook de F-change statistieken zijn te zien in dit model. De F-change-waarde van het eerste model is 73,687 met een p-waarde van <,001. Dit betekent dat het model significant meer verklaart dan wanneer het lege model wordt gebruikt. Na toevoeging van de onafhankelijke variabele *etnische heterogeniteit* is in blok 2 de F-change-waarde 33,441 met een p-waarde van <,001. Deze verbetering van het model is significant. Het laatste model heeft een F-change-waarde van 33,787 met een p-waarde van <,001. Dit betekent dat deze verbetering van het model significant is. De toevoeging van de variabele *contact met andere groepen* zorgt dus voor een significante verbetering van het model.

REGRESSION

```

/DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N
/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA CHANGE
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
/NOORIGIN
/DEPENDENT MeningNietWesters
/METHOD=ENTER w1cage Geslacht w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3
/METHOD=ENTER Geslacht w1cage Etnischeheterogeniteit w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3
/METHOD=ENTER Geslacht w1cage Etnischeheterogeniteit ContactNietWesters
w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3.

```

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	,367 ^a	,135	,133	,52107	,135	73,687	5	2362	,000
2	,383 ^b	,147	,145	,51753	,012	33,441	1	2361	,000
3	,399 ^c	,159	,157	,51397	,012	33,787	1	2360	,000

a. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

b. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0, Etnischeheterogeniteit

c. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0, Etnischeheterogeniteit, ContactNietWesters

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	100,036	5	20,007	73,687	,000 ^b
	Residual	641,321	2362	,272		
	Total	741,357	2367			
2	Regression	108,992	6	18,165	67,823	,000 ^c
	Residual	632,365	2361	,268		
	Total	741,357	2367			
3	Regression	117,918	7	16,845	63,768	,000 ^d
	Residual	623,439	2360	,264		
	Total	741,357	2367			

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

b. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

c. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0, Etnischeheterogeniteit

d. Predictors: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0, Etnischeheterogeniteit, ContactNietWesters

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,611	,055		47,558	,000
	age at time of interview	-,006	,001	-,097	-4,944	,000
	Geslacht	,024	,022	,021	1,110	,267
	politieke opvatting	-,079	,005	-,289	-14,907	,000
	Onderwijs3=2.0	,161	,026	,138	6,254	,000
	Onderwijs3=3.0	,299	,027	,246	10,927	,000
2	(Constant)	2,523	,057		44,561	,000
	age at time of interview	-,006	,001	-,089	-4,574	,000
	Geslacht	,026	,022	,023	1,184	,236
	politieke opvatting	-,076	,005	-,277	-14,326	,000

	Onderwijs3=2.0	,153	,026	,131	5,975	,000
	Onderwijs3=3.0	,276	,028	,227	10,029	,000
	Etnischeheterogeniteit	,667	,115	,112	5,783	,000
3	(Constant)	2,386	,061		39,125	,000
	age at time of interview	-,005	,001	-,075	-3,824	,000
	Geslacht	,031	,021	,027	1,438	,151
	politieke opvatting	-,073	,005	-,266	-13,759	,000
	Onderwijs3=2.0	,158	,025	,136	6,226	,000
	Onderwijs3=3.0	,290	,027	,239	10,588	,000
	Etnischeheterogeniteit	,530	,117	,089	4,526	,000
	ContactNietWesters	,043	,007	,114	5,813	,000

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Excluded Variables^a

Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics Tolerance
1	Etnischeheterogeniteit	,112 ^b	5,783	,000	,118	,965
	ContactNietWesters	,132 ^b	6,842	,000	,139	,959
2	ContactNietWesters	,114 ^c	5,813	,000	,119	,920

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

b. Predictors in the Model: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0

c. Predictors in the Model: (Constant), Onderwijs3=3.0, Geslacht, politieke opvatting, age at time of interview, Onderwijs3=2.0, Etnischeheterogeniteit

Correlaties tussen de variabelen

Om te kijken of er opvallende samenhang is tussen de variabelen zijn de correlaties berekend. De correlaties zijn berekend met verschillende methoden omdat de meetniveaus van de variabelen onderling verschillen. Hieronder zijn de verschillende berekeningen te vinden.

Correlaties tussen 2 continue variabelen

CORRELATIONS

/VARIABLES= Etnischeheterogeniteit MeningNietWesters

/PRINT=TWOTAIL NOSIG

/MISSING=PAIRWISE.

Correlations

		Etnischehetero geniteit	MeningNietWe sters
Etnischeheterogeniteit	Pearson Correlation	1	,171**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	2368	2368
MeningNietWesters	Pearson Correlation	,171**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	2368	2368

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

/VARIABLES=Etnischeheterogeniteit w1cage
/PRINT=TWOTAIL NOSIG
/MISSING=PAIRWISE.

Correlations

		Etnischehetero geniteit	age at time of interview
Etnischeheterogeniteit	Pearson Correlation	1	-,032
	Sig. (2-tailed)		,114
	N	2368	2368
age at time of interview	Pearson Correlation	-,032	1
	Sig. (2-tailed)	,114	
	N	2368	2368

CORRELATIONS

/VARIABLES=Etnischeheterogeniteit ContactNietWesters
/PRINT=TWOTAIL NOSIG
/MISSING=PAIRWISE

Correlations

		Etnischehetero geniteit	ContactNietWe sters
Etnischeheterogeniteit	Pearson Correlation	1	,203**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	2368	2368
ContactNietWesters	Pearson Correlation	,203**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	2368	2368

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

/VARIABLES=w1cage ContactNietWesters

/PRINT=TWOTAIL NOSIG

/MISSING=PAIRWISE.

Correlations

		age at time of interview	ContactNietWe sters
age at time of interview	Pearson Correlation	1	-,151**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	2368	2368
ContactNietWesters	Pearson Correlation	-,151**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	2368	2368

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

/VARIABLES=MeningNietWesters ContactNietWesters

/PRINT=TWOTAIL NOSIG

/MISSING=PAIRWISE.

Correlations

		MeningNietWesters	ContactNietWesters
MeningNietWesters	Pearson Correlation	1	,153**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	2368	2368
ContactNietWesters	Pearson Correlation	,153**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	2368	2368

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

```

/VARIABLES=MeningNietWesters w1sce1
/PRINT=TWOTAIL NOSIG
/MISSING=PAIRWISE.

```

Correlations

		MeningNietWesters	politieke opvatting
MeningNietWesters	Pearson Correlation	1	-,296**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	2368	2368
politieke opvatting	Pearson Correlation	-,296**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	2368	2368

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

```

/VARIABLES=MeningNietWesters w1cage
/PRINT=TWOTAIL NOSIG
/MISSING=PAIRWISE.

```

Correlations

		MeningNietWesters	age at time of interview
MeningNietWesters	Pearson Correlation	1	-,041*
	Sig. (2-tailed)		,047
	N	2368	2368
age at time of interview	Pearson Correlation	-,041*	1
	Sig. (2-tailed)	,047	
	N	2368	2368

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

CORRELATIONS

/VARIABLES= w1sce1 ContactNietWesters

/PRINT=TWOTAIL NOSIG

/MISSING=PAIRWISE.

Correlations

		politieke opvatting	ContactNietWesters
politieke opvatting	Pearson Correlation	1	-,106**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	2368	2368
ContactNietWesters	Pearson Correlation	-,106**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	2368	2368

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

/VARIABLES=Etnischeheterogeniteit w1sce1

/PRINT=TWOTAIL NOSIG

/MISSING=PAIRWISE.

Correlations

		Etnischehetero geniteit	politieke opvatting
Etnischeheterogeniteit	Pearson Correlation	1	-,106**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	2368	2368
politieke opvatting	Pearson Correlation	-,106**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	2368	2368

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

CORRELATIONS

/VARIABLES= w1sce1 w1cage

/PRINT=TWOTAIL NOSIG

/MISSING=PAIRWISE.

Correlations

		politieke opvatting	age at time of interview
politieke opvatting	Pearson Correlation	1	-,038
	Sig. (2-tailed)		,062
	N	2368	2368
age at time of interview	Pearson Correlation	-,038	1
	Sig. (2-tailed)	,062	
	N	2368	2368

Correlaties tussen categorische en continue variabelen

```
UNIANOVA w1cage BY Onderwijs3  
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/PRINT DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/DESIGN=Onderwijs3.
```

Between-Subjects Factors

N		
Onderwijs3	1,00	804
	2,00	847
	3,00	717

Descriptive Statistics

Dependent Variable: age at time of interview

Onderwijs3	Mean	Std. Deviation	N
1,00	29,83	10,391	804
2,00	31,23	8,752	847
3,00	34,56	6,634	717
Total	31,77	9,003	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: age at time of interview

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	8836,279 ^a	2	4418,139	57,091	,000
Intercept	2394434,371	1	2394434,371	30940,976	,000
Onderwijs3	8836,279	2	4418,139	57,091	,000
Error	183020,643	2365	77,387		
Total	2581299,000	2368			
Corrected Total	191856,922	2367			

a. R Squared = ,046 (Adjusted R Squared = ,045)

```

UNIANOVA w1cage BY Geslacht
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=Geslacht.

```

Between-Subjects Factors

		N
Geslacht	,00	1096
	1,00	1272

Descriptive Statistics

Dependent Variable: age at time of interview

Geslacht	Mean	Std. Deviation	N
,00	31,41	9,133	1096
1,00	32,07	8,882	1272
Total	31,77	9,003	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: age at time of interview

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	254,558 ^a	1	254,558	3,143	,076
Intercept	2372588,011	1	2372588,011	29297,881	,000
Geslacht	254,558	1	254,558	3,143	,076
Error	191602,364	2366	80,982		
Total	2581299,000	2368			
Corrected Total	191856,922	2367			

a. R Squared = ,001 (Adjusted R Squared = ,001)

```

UNIANOVA Etnischeheterogeniteit BY Onderwijs3
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=Onderwijs3.

```

Between-Subjects Factors

N		
Onderwijs3	1,00	804
	2,00	847
	3,00	717

Descriptive Statistics

Dependent Variable: Etnischeheterogeniteit

Onderwijs3	Mean	Std. Deviation	N
1,00	,0799	,08069	804
2,00	,0904	,08673	847
3,00	,1126	,11100	717
Total	,0936	,09381	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: Etnischeheterogeniteit

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	,417 ^a	2	,208	24,146	,000
Intercept	20,964	1	20,964	2428,730	,000
Onderwijs3	,417	2	,208	24,146	,000
Error	20,414	2365	,009		
Total	41,566	2368			
Corrected Total	20,831	2367			

a. R Squared = ,020 (Adjusted R Squared = ,019)

```
UNIANOVA ContactNietWesters BY Onderwijs3
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=Onderwijs3.
```

Between-Subjects Factors

N		
Onderwijs3	1,00	804
	2,00	847
	3,00	717

Descriptive Statistics

Dependent Variable: ContactNietWesters

Onderwijs3	Mean	Std. Deviation	N
1,00	2,3035	1,60656	804
2,00	2,1700	1,49853	847
3,00	1,9795	1,31423	717
Total	2,1577	1,48915	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: ContactNietWesters

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	39,973 ^a	2	19,986	9,074	,000
Intercept	10903,486	1	10903,486	4950,406	,000
Onderwijs3	39,973	2	19,986	9,074	,000
Error	5209,016	2365	2,203		
Total	16273,181	2368			
Corrected Total	5248,988	2367			

a. R Squared = ,008 (Adjusted R Squared = ,007)

UNIANOVA MeningNietWesters BY Onderwijs3

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Onderwijs3.

Between-Subjects Factors

		N
Onderwijs3	1,00	804
	2,00	847
	3,00	717

Descriptive Statistics

Dependent Variable: MeningNietWesters

Onderwijs3	Mean	Std. Deviation	N
1,00	1,9527	,55199	804
2,00	2,0986	,55018	847
3,00	2,2397	,54069	717
Total	2,0918	,55965	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: MeningNietWesters

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	31,291 ^a	2	15,645	52,110	,000
Intercept	10362,998	1	10362,998	34515,773	,000
Onderwijs3	31,291	2	15,645	52,110	,000
Error	710,066	2365	,300		
Total	11102,928	2368			
Corrected Total	741,357	2367			

a. R Squared = ,042 (Adjusted R Squared = ,041)

UNIANOVA Etnischeheterogeniteit BY Geslacht

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Geslacht.

Between-Subjects Factors

		N
Geslacht	,00	1096
	1,00	1272

Descriptive Statistics

Dependent Variable: Etnischeheterogeniteit

Geslacht	Mean	Std. Deviation	N
,00	,0931	,09214	1096
1,00	,0940	,09526	1272
Total	,0936	,09381	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: Etnischeheterogeniteit

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	,000 ^a	1	,000	,046	,830
Intercept	20,608	1	20,608	2340,707	,000
Geslacht	,000	1	,000	,046	,830
Error	20,830	2366	,009		
Total	41,566	2368			
Corrected Total	20,831	2367			

a. R Squared = ,000 (Adjusted R Squared = ,000)

UNIANOVA ContactNietWesters BY Geslacht

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Geslacht.

Between-Subjects Factors

		N
Geslacht	,00	1096
	1,00	1272

Descriptive Statistics

Dependent Variable: ContactNietWesters

Geslacht	Mean	Std. Deviation	N
,00	2,2096	1,52413	1096
1,00	2,1129	1,45746	1272
Total	2,1577	1,48915	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: ContactNietWesters

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	5,510 ^a	1	5,510	2,486	,115
Intercept	10999,860	1	10999,860	4963,436	,000
Geslacht	5,510	1	5,510	2,486	,115
Error	5243,478	2366	2,216		
Total	16273,181	2368			
Corrected Total	5248,988	2367			

a. R Squared = ,001 (Adjusted R Squared = ,001)

UNIANOVA MeningNietWesters BY Geslacht

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Geslacht.

Between-Subjects Factors

		N
Geslacht	,00	1096
	1,00	1272

Descriptive Statistics

Dependent Variable: MeningNietWesters

Geslacht	Mean	Std. Deviation	N
,00	2,0522	,58027	1096
1,00	2,1260	,53914	1272
Total	2,0918	,55965	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: MeningNietWesters

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	3,206 ^a	1	3,206	10,275	,001
Intercept	10277,334	1	10277,334	32941,976	,000
Geslacht	3,206	1	3,206	10,275	,001
Error	738,152	2366	,312		
Total	11102,928	2368			
Corrected Total	741,357	2367			

a. R Squared = ,004 (Adjusted R Squared = ,004)

UNIANOVA MeningNietWesters BY w1cage

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=w1cage.

Between-Subjects Factors

	N	
age at time of interview	14	6
	15	27
	16	56
	17	67
	18	75
	19	76
	20	70
	21	72
	22	67
	23	59
	24	52
	25	68
	26	44
	27	61
	28	75
	29	53
	30	85

	31	77
	32	79
	33	73
	34	78
	35	69
	36	75
	37	90
	38	91
	39	103
	40	131
	41	96
	42	93
	43	103
	44	85
	45	71
	46	35
	47	6

Descriptive Statistics

Dependent Variable: MeningNietWesters

age at time of interview	Mean	Std. Deviation	N
14	2,0000	,69921	6
15	1,9630	,57653	27
16	2,1171	,53703	56
17	2,0796	,59923	67
18	2,0607	,53296	75
19	2,1369	,62438	76
20	2,1524	,67392	70
21	2,1481	,59412	72
22	2,0862	,54974	67
23	2,1695	,56556	59
24	2,1880	,54767	52
25	2,2418	,55471	68
26	1,9722	,54016	44
27	2,1002	,59168	61
28	2,1259	,54566	75
29	2,1006	,61605	53

30	2,1438	,55206	85
31	2,1991	,53903	77
32	2,0506	,55664	79
33	2,0822	,55618	73
34	1,9872	,52238	78
35	2,1143	,56430	69
36	2,0933	,56569	75
37	2,0889	,50113	90
38	2,0330	,55518	91
39	2,0734	,55306	103
40	2,1094	,55178	131
41	2,0706	,59478	96
42	2,1266	,52923	93
43	2,0194	,56150	103
44	1,9817	,49240	85
45	2,0751	,54101	71
46	1,9810	,55522	35
47	2,0926	,45767	6
Total	2,0918	,55965	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: MeningNietWesters

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	9,066 ^a	33	,275	,876	,671
Intercept	6206,151	1	6206,151	19780,593	,000
w1cage	9,066	33	,275	,876	,671
Error	732,291	2334	,314		
Total	11102,928	2368			
Corrected Total	741,357	2367			

a. R Squared = ,012 (Adjusted R Squared = -,002)

```

UNIANOVA w1sce1 BY Geslacht
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=Geslacht.

```

Between-Subjects Factors

		N
Geslacht	,00	1096
	1,00	1272

Descriptive Statistics

Dependent Variable: politieke opvatting

Geslacht	Mean	Std. Deviation	N
,00	6,48	2,094	1096
1,00	5,89	1,947	1272
Total	6,16	2,038	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: politieke opvatting

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	210,141 ^a	1	210,141	51,700	,000
Intercept	90054,786	1	90054,786	22155,720	,000
Geslacht	210,141	1	210,141	51,700	,000
Error	9616,913	2366	4,065		
Total	99733,000	2368			
Corrected Total	9827,054	2367			

a. R Squared = ,021 (Adjusted R Squared = ,021)

UNIANOVA w1sce1 BY Onderwijs3

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Onderwijs3.

Between-Subjects Factors

		N
Onderwijs3	1,00	804
	2,00	847
	3,00	717

Descriptive Statistics

Dependent Variable: politieke opvatting

Onderwijs3	Mean	Std. Deviation	N
1,00	6,19	2,090	804
2,00	6,28	1,982	847
3,00	5,99	2,034	717
Total	6,16	2,038	2368

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: politieke opvatting

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	32,763 ^a	2	16,382	3,956	,019
Intercept	89234,078	1	89234,078	21547,104	,000
Onderwijs3	32,763	2	16,382	3,956	,019
Error	9794,290	2365	4,141		
Total	99733,000	2368			
Corrected Total	9827,054	2367			

a. R Squared = ,003 (Adjusted R Squared = ,002)

Correlaties tussen twee categorische variabelen

CROSSTABS

/TABLES=Onderwijs3 BY Geslacht

/FORMAT=AVALUE TABLES

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT

/COUNT ROUND CELL.

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Onderwijs3 * Geslacht	2368	100,0%	0	0,0%	2368	100,0%

Onderwijs3 * Geslacht Crosstabulation

Count

		Geslacht		Total
		,00	1,00	
Onderwijs3	1,00	389	415	804
	2,00	382	465	847
	3,00	325	392	717
Total		1096	1272	2368

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,166 ^a	2	,339
Likelihood Ratio	2,164	2	,339
Linear-by-Linear Association	1,492	1	,222
N of Valid Cases	2368		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 331,85.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	,030	,339
	Cramer's V	,030	,339
N of Valid Cases		2368	

Bijlage 3

Assumptietoetsing

Lineairiteit

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT MeningNietWesters

/METHOD=ENTER ContactNietWesters Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1

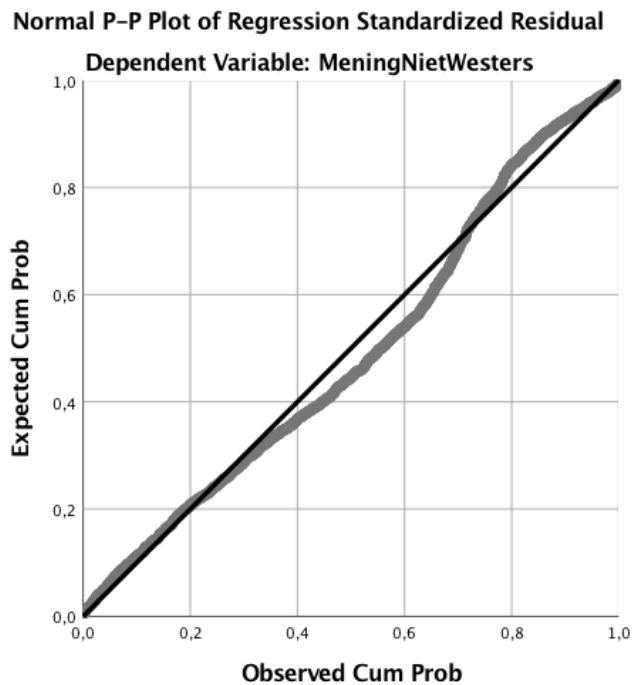
D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

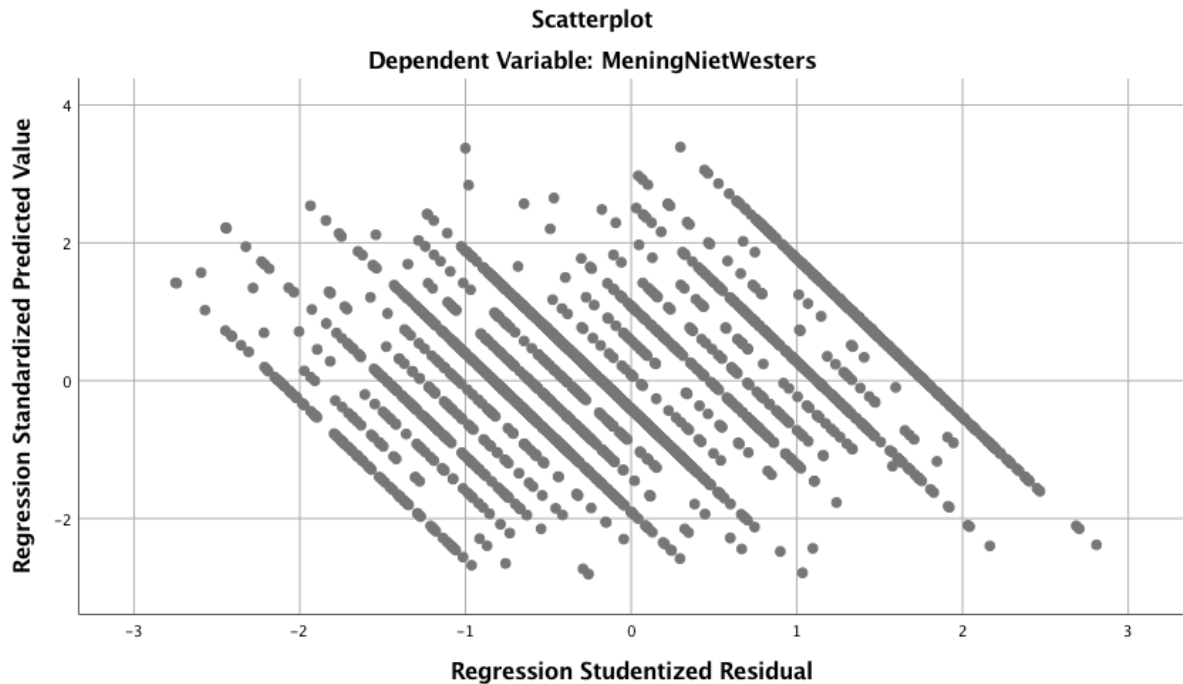
/SCATTERPLOT=(*ZPRED ,*SRESID)

/RESIDUALS DURBIN HISTOGRAM(ZRESID) NORMPROB(ZRESID)

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3)

/SAVE COOK LEVER DFFIT ZRESID SRESID DFBETA.

In bovenstaande figuren kan gecontroleerd worden voor de assumptie lineariteit. Het eerste figuur laat een PP plot zien waarbij de gestandaardiseerde residuen over een lineaire lijn heen gelegd worden. Hier is te zien dat de gestandaardiseerde residuen niet netjes op de lijn liggen waardoor niet helemaal voldaan wordt aan de assumptie van lineariteit. Dit is ook te zien bij het tweede figuur. Bij het tweede figuur is een scatterplot te zien van de gestandaardiseerde voorspelde waarden. Wanneer er sprake is van lineariteit is deze puntenwolk geheel willekeurig. Deze puntenwolk is redelijk willekeurig al lijkt er wel een bepaalde splitsing te bestaan tussen de variantie. Er lijkt een lijn door de data te lopen waar geen data te zien is. Hierdoor is ook bij deze scatterplot te zien dat de assumptie lineariteit niet volledig op gaat.

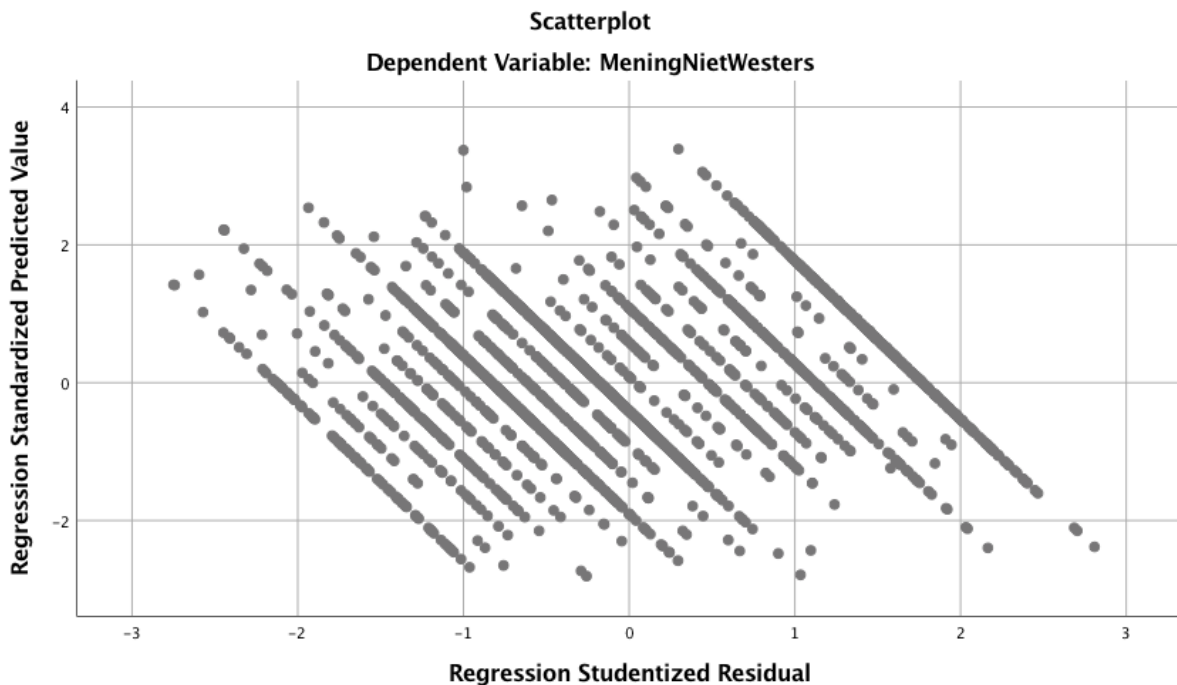
Homoscedasticiteit

```
REGRESSION
  /MISSING LISTWISE
  /STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL
  /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
  /NOORIGIN
  /DEPENDENT MeningNietWesters
  /METHOD=ENTER ContactNietWesters Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1
  D_onderwijs_2 D_onderwijs_3
  /SCATTERPLOT=(*ZPRED ,*SRESID)
```

```

/RESIDUALS DURBIN HISTOGRAM(ZRESID) NORMPROB(ZRESID)
/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3)
/SAVE COOK LEVER DFFIT ZRESID SRESID DFBETA.

```


Ook de homoscedasticiteit is te meten met bovenstaande scatterplot. In deze puntenwolk is niet een duidelijk patroon te zien maar de data heeft ook niet een perfecte willekeurige puntenwolk. Dit betekent dat de assumptie van homoscedasticiteit niet geschonden wordt al is de puntenwolk niet helemaal perfect.

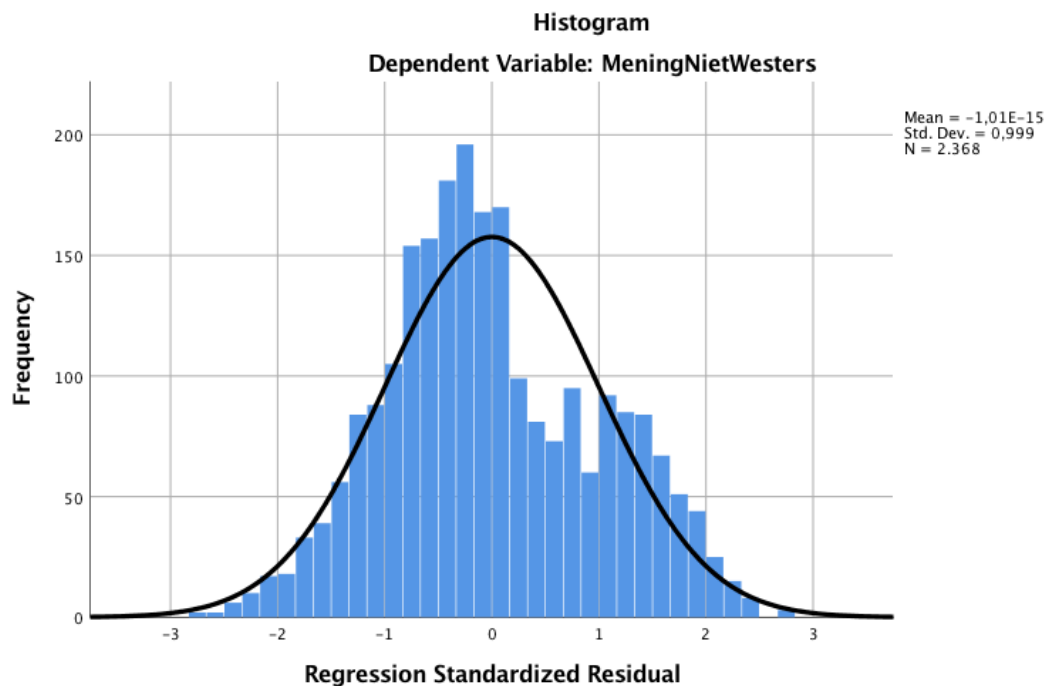
Normaliteit

```

REGRESSION
/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
/NOORIGIN
/DEPENDENT MeningNietWesters
/METHOD=ENTER ContactNietWesters Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1
D_onderwijs_2 D_onderwijs_3
/SCATTERPLOT=(*ZPRED ,*SRESID)
/RESIDUALS DURBIN HISTOGRAM(ZRESID) NORMPROB(ZRESID)
/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3)

```

/SAVE COOK LEVER DFFIT ZRESID SRESID DFBETA.

In de histogram hierboven zien we een niet normale verdeling van de data. In de histogram is een tweedeling te zien van de data. Deze data lijkt overeen te komen met de twee verschillende groepen waar de analyse op in gaat namelijk: De mening van de westerse/autochtone mensen over niet-westerse mensen en de mening van niet westerse mensen over westerse/autochtone mensen. Deze verdeling is dus helaas niet mooi normaal en dit houdt in dat hiermee rekening gehouden moet worden bij het toetsen van de hypothesen en het trekken van conclusies.

Outliers

```
SORT CASES BY LEV_1(D).
```

```
SORT CASES BY COO_1(D).
```

```
SORT CASES BY DFF_1(D).
```

```
COMPUTE filter_$=(miss < 1 & w1cethnic >= 9 & COO_1 < 0.00170 & LEV_1 < 0.0089).
```

```
VARIABLE LABELS filter_$ 'miss < 1 & w1cethnic >= 9 & COO_1 < 0.00170 & LEV_1 < 0.0089  
(FILTER)'.  
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
```

FORMATS filter_\$ (f1.0).
 FILTER BY filter_\$.
 EXECUTE.

Om te controleren voor outliers zijn de verhoogde warden voor leverage, Cook's distance en DFFIT bekeken. Er waren heel veel cases waarbij de scores boven de grenswaarden lagen van leverage en van Cook's distance. Omdat het een grote dataset betreft was de verwachting ook niet dat deze outliers echt een probleem zouden vormen. Dit is getest door de cases die hoog scoren op leverage en cook's distance uit de dataset te filteren. Hierna is de regressieanalyses nog een keer gerund en dit zorgde niet voor grote verschillen voor de conclusies in de data. Om deze reden is de keuze gemaakt om de cases in de dataset te laten zitten. Hieronder zullen de coëfficiententabellen van de modellen nog een keer weergegeven worden zonder de outliers.

*Model 1.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT MeningNietWesters

/METHOD=ENTER Geslacht w1cage w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/RESIDUALS DURBIN

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

Coefficients^a

Model		Unstandardized		Standardized	t	Sig.	Collinearity	
		Coefficients		Coefficients			Tolerance	VIF
		B	Std. Error	Beta				
1	(Constant)	2,788	,053		52,128	,000		
	Geslacht	,022	,021	,020	1,067	,286	,975	1,025
	age at time of interview	-,008	,001	-,129	-6,634	,000	,949	1,054
	politieke opvatting	-,101	,005	-,368	-19,199	,000	,971	1,030
	Onderwijs3=2.0	,173	,025	,153	7,036	,000	,753	1,328
	Onderwijs3=3.0	,313	,026	,265	11,909	,000	,721	1,388

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

*Model 2.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT MeningNietWesters

/METHOD=ENTER Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/RESIDUALS DURBIN

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

		Coefficients ^a					Collinearity Statistics	
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
		B	Std. Error	Beta				
1	(Constant)	2,692	,056		48,445	,000		
	Etnischeheterogeniteit	,782	,134	,111	5,827	,000	,968	1,033
	Geslacht	,024	,021	,022	1,179	,238	,975	1,026
	age at time of interview	-,007	,001	-,122	-6,359	,000	,946	1,057
	politieke opvatting	-,097	,005	-,354	-18,491	,000	,957	1,045
	Onderwijs3=2.0	,167	,024	,148	6,831	,000	,752	1,330
	Onderwijs3=3.0	,294	,026	,249	11,182	,000	,710	1,409

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

*Model 3.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT ContactNietWesters

/METHOD=ENTER Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1 D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/RESIDUALS DURBIN

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

		Coefficients ^a						
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	3,237	,158		20,487	,000		
	Etnischeheterogeniteit	4,130	,382	,220	10,820	,000	,968	1,033
	Geslacht	-,125	,059	-,043	-2,137	,033	,975	1,026
	age at time of interview	-,023	,003	-,142	-6,887	,000	,946	1,057
	politieke opvatting	-,084	,015	-,116	-5,660	,000	,957	1,045
	Onderwijs3=2.0	-,154	,069	-,051	-2,212	,027	,752	1,330
	Onderwijs3=3.0	-,357	,075	-,114	-4,778	,000	,710	1,409

a. Dependent Variable: ContactNietWesters

*Model 4.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT MeningNietWesters

/METHOD=ENTER ContactNietWesters Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1

D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/RESIDUALS DURBIN

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3).

		Coefficients ^a						
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	2,573	,060		42,735	,000		
	ContactNietWesters	,037	,007	,098	4,972	,000	,902	1,109
	Etnischeheterogeniteit	,631	,137	,089	4,604	,000	,920	1,087
	Geslacht	,029	,021	,027	1,408	,159	,973	1,028
	age at time of interview	-,007	,001	-,109	-5,612	,000	,926	1,079

politieke opvatting	-,094	,005	-,343	-	,000	,943	1,060
				17,868			
Onderwijs3=2.0	,173	,024	,153	7,092	,000	,750	1,333
Onderwijs3=3.0	,307	,026	,260	11,683	,000	,702	1,424

a. Dependent Variable: MeningNietWesters

Multicollineariteit

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)

/NOORIGIN

/DEPENDENT MeningNietWesters

/METHOD=ENTER ContactNietWesters Etnischeheterogeniteit Geslacht w1cage w1sce1

D_onderwijs_2 D_onderwijs_3

/SCATTERPLOT=(*ZPRED , *SRESID)

/RESIDUALS DURBIN HISTOGRAM(ZRESID) NORMPROB(ZRESID)

/CASEWISE PLOT(ZRESID) OUTLIERS(3)

/SAVE COOK LEVER DFFIT ZRESID SRESID DFBETA.

Zoals te zien in de tabel hieronder zijn er geen opvallende hoge VIF waarden in het model.

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	2,573	,060		42,735	,000		
	ContactNietWesters	,037	,007	,098	4,972	,000	,902	1,109
	Etnischeheterogeniteit	,631	,137	,089	4,604	,000	,920	1,087
	Geslacht	,029	,021	,027	1,408	,159	,973	1,028
	age at time of interview	-,007	,001	-,109	-5,612	,000	,926	1,079
	politieke opvatting	-,094	,005	-,343	-	,000	,943	1,060
					17,868			
	Onderwijs3=2.0	,173	,024	,153	7,092	,000	,750	1,333
	Onderwijs3=3.0	,307	,026	,260	11,683	,000	,702	1,424

a. Dependent Variable: MeningNietWesters